

خیال کشور از شکر آسوده است

به رغم مشکلات نقدینگی کارخانه هاست؛ اما به موازات رشد تولید چغندر، تولید شکر هم با رشد بی نظیری همراه بوده به نحوی که میزان شکر تولیدی از ۵۸۰ هزار تن در سال ۱۳۹۱ با ۹۷ درصد افزایش به ۱۱۴۳ هزار تن در سال ۹۶ بالغ شده و در مجموع صنعت (چغندر و نیشکر) از ۱۱۲۴ هزار تن با ۸۰ درصد رشد به ۲ میلیون تن رسیده است.

کارشناسان و متخصصان باور دارند که ادامه روند فعلی با توجه به دو اتفاق رخ داده در بهار امسال یعنی رشد سرسام آور نرخ ارز در بازار آزاد و همچنین تحریم اقتصادی ایران اگرچه دشواری هایی برای ایرانیان فراهم می کند اما می تواند تلاش های ایران برای تولید کالاهای اساسی از داخل را با شتاب بیشتری محقق کند. وقتی

مدیران ارشد سیاسی - اقتصادی کشور خیالشان از بابت تهیه و عرضه تولید شکر خانواده ها راحت شده است اما باید رخدادهای دیگر را همچنان رصد کرد. افزایش شتاب نرخ تورم در سال ۱۳۹۷ یکی از تهدیدهای تولید شکر در داخل است که به دلیل غیرقابلیت شدن ممکن است لباس عمل ببوشد. وقتی میانگین نرخ تورم جهانی حدود ۲ درصد است، نرخ تورم ۲۰ درصدی ایران یعنی از میان رفتن قدرت رقابت ایران. از طرف دیگر این تهدید وجود دارد که دلار ترجیحی برای واردات شکر در اختیار واردکنندگان به بهانه های گوناگون قرار داده شود.

ایران به واردات در کمترین اندازه قرار دارد. رشد تولید چغندر قند از ۴۰۷۰ هزار تن در سال ۱۳۹۱ به ۸۰۷۰ هزار تن نشان دهنده رشدی برابر با ۹۸ درصد است و این امر در حالی محقق شده است که سطح زیر کشت این محصول از ۹۶ هزار هکتار در سال ۱۳۹۱ فقط ۳۱ درصد رشد داشته و در سال ۱۳۹۶ به ۱۲۶ هزار هکتار رسیده است. این تفاوت معنادار در رشد سطح زیر کشت (۳۱ درصد) با رشد تولید چغندر قند (۹۸ درصد) نشان می دهد که بهره وری در اراضی زراعی مربوط به تولید چغندر قند در سطح بالایی رخ داده است. بخشی از این رشد عملکرد در هکتار به دلیل حمایت های وزارت جهاد کشاورزی و عملکرد مطلوب کارخانه های قند در آموزش کشاورزان و تهیه بذر مناسب است و بخش دیگری از آن به پرداخت کارآمد پول چغندرکاران

در این روزهای سخت اقتصاد ایران که فعالیت های گوناگون صنعتی و تولیدی با فشار ناشی از تداوم تحریم اقتصادی آمریکا مواجه شده است و از طرف دیگر تحت فشار افزایش شدید نرخ ارز قرار دارد، باید قدر و منزلت گام های خودکفایی در تولید شکر را دانست. در حالی که اکنون بازار شماری از انواع کالاهای مشابه در سطح پایتخت و مراکز استان ها با التهاب مواجه شده است، بازار شکر نسبت به هر کالای مشابه دیگری با التهاب کمتر مواجه است. این یک اتفاق بزرگ است و خیال مدیران دولت و سایر نهادها از بابت اینکه یکی از کالاهای استراتژیک در داخل تولید می شود و فاصله اش با مصرف کل به کمترین رقم رسیده است. به این ترتیب دیگر ارزی برای واردات شکر در اندازه بزرگ نیاز نیست و از طرف دیگر وابستگی

صیانت از دستاورد بزرگ در توفان بهار ۱۳۹۷

بهمین دانایی

آمارهای ارائه شده از سوی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران درباره رشد اقتصادی ۹ ماه منتهی به پایان آذرماه ۱۳۹۶ نشان می دهد رشد اقتصادی ایران به روایت بانک مرکزی ۳/۴ درصد و به روایت مرکز آمار ۴/۴ درصد است. این میزان رشد حتی اگر فرض مان این باشد که مرکز آمار ایران درست و دقیق برآورد کرده است با رشد ۸ درصدی پیش بینی شده در قانون برنامه ششم توسعه فاصله بعیدی دارد. صندوق بین المللی پول و بانک جهانی نیز در آخرین گزارش های خود رشد اقتصادی ایران را در سال ۲۰۱۷ به ترتیب ۴/۲ و ۴ درصد پیش بینی کرده اند. بر همین اساس است که می توان به بازار کار مراجعه کرد و از نرخ بیکاری ۱۲/۱ درصد کل کشور در سال ۱۳۹۶ رونمایی کرد. آمارهای ارائه شده مؤید این است که نرخ بیکاری جوانان در سال ۱۳۹۶ معادل ۲۷/۳ درصد شده است که یکی از بالاترین نرخ های بیکاری در دنیا به حساب می آید. نرخ تورم نیز در سال ۱۳۹۶ با اندکی تفاوت به حدود ۹/۹ درصد رسیده است که با نرخ میانگین تورم جهانی که ۱/۶ درصد است فاصله بالایی دارد.

آنچه در بالا خواندید خلاصه ای از شرایط کمی و اندازه شاخص های کلان اقتصادی در سال ۱۳۹۶ است. بر اساس پیش بینی های اخیر در سال ۱۳۹۷ نرخ تورم روندی فزاینده را تجربه خواهد کرد و سطح عمومی قیمت ها از نرخ تبدیل هر دلار آمریکایی با پول ایران تبعیت می کند و شاید حتی نرخ تورم بین ۲۵ تا ۳۰ درصد تعیین شود. اما در بهار ۱۳۹۷ که باید روزهای خوبی را تجربه می کردیم متأسفانه دو اتفاق عجیب و البته تا اندازه ای قابل پیش بینی رخ داد.

پرش نرخ ارز

نرخ ارز در ایران - و سایر کشورها - عنصر کلیدی در سیاست ارزی به حساب می آید و حرکت های این متغیر بر سیاست های ارزی و سایر بازارها و سیاست ها مؤثر واقع شده و آنها را تحت تأثیر قرار می دهد. در حالی که میانگین نرخ هر دلار آمریکا در سه فصل نخست سال ۱۳۹۶ با نوسان نه چندان کم به سمت بالا می رفت اما از زمستان بازی تفاوت کرد و این نرخ با شتاب فوق العاده به سمت بالا هجوم برد. دولت و بانک مرکزی تلاش کردند نرخ هر دلار آمریکا را تثبیت کنند اما واقعیت بازار چیز دیگری را دیکته می کرد. در یک دوره کوتاه کمتر از ۱۵ روز توفانی نرخ دلار به بالاترین اندازه خود رسید و حتی گفته می شود برای ساعت هایی به هر دلار معادل ۷۵۰۰ تومان نیز رسید. این اتفاق بزرگ موجب شد سیاست های ارزی دولت دوازدهم دگرگونی اساسی را تجربه کرده و دولت و بانک مرکزی را در شرایط سرکوب ارزی قرار داد.

در صفحه ۲

اختیار شکر، برنج و گندم و جو دوباره از دست جهاد کشاورزی خارج نشود

دادن اختیارات به وزارت بازرگانی است بار دیگر در قانون توجه قرار دارد.

مخالفت ها

مرکز پژوهش ها هم مشابه کمیسیون های مجلس مخالف تصویب پیشنهاد دولت مبنی بر تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی است و آنرا بازگشت به عقب می داند. مطابق با اظهارات قاسم میرزایی نیکو، سخنگوی کمیسیون مشترک اصلاح بخشی از ساختار دولت در مجلس شورای اسلامی در مصاحبه با خبرگزاری خانه ملت، قرار است هفته آینده گزارش این کمیسیون مشترک درباره لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت در صحن علنی مجلس قرائت شود و پس از اظهار نظر موافقان و مخالفان، تکلیف این لایحه با رأی نمایندگان مشخص شود. اگر کلیات این لایحه در صحن علنی مجلس به تصویب برسد، مجدداً به کمیسیون مشترک اصلاح بخشی از ساختار دولت بازمی گردد تا جزئیات آن مورد بررسی قرار گیرد و اگر هم کلیات آن به تصویب نرسد، پرونده این لایحه بسته می شود. این لایحه اواسط خردادماه ۹۶ به صورت دوفوریتی تقدیم مجلس شد ولی در جلسه علنی ۲۱ خردادماه مجلس صرفاً یک فوریت آن به تصویب رسید. در تیرماه ۹۶، کمیسیون های اقتصادی و صنایع و معادن مجلس هم با تصویب کلیات این لایحه مخالفت کردند.

در صفحه ۳

یکی از داستان های جذاب و درس آموز دهه دوم ۱۳۸۰ و به طور کلی تر سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ این بود که متولی و مدیریست تولید و واردات محصولات کشاورزی در اختیار کدام وزارتخانه و کدام نهاد است؟

داستان از آنجا شروع شد که وزارت جهاد کشاورزی وقت، به ویژه در دولت دوم احمدی نژاد به جای حمایت از بخش تولید و حمایت از افزایش تولید و زراعت، کالاهایی مثل برنج، شکر، گندم، جو، ذرت و دانه های روغنی و کاهش سهم واردات از کل مصرف داخلی در ذیل حمایت از تأمین بازار به هر شکل قرار گرفته بود و وزارت بازرگانی وقت با همکاری وزارت صنعت و بعدها با ادغام این دو وزارتخانه، وزارتخانه جدید تعیین نرخ تعرفه ها، کلیه واردات و قیمت گذاری ارز اختصاص یافته به این کالاها را در دست داشت. وجود دبیرخانه کمیسیون ماده یک قانون واردات و صادرات در وزارت بازرگانی وقت و صیانت ناکافی از تولید داخلی موجب شد که مجلس با حمایت تشکل های گوناگون قانون تازه ای برای متمرکز کردن اختیارات و ابزارهای گوناگون در وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب برسانند.

حالا اما به نظر می رسد احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون یادشده که به معنای

در صفحات دیگر

شرط اصلی
اتفاق در عمل

داستان تلخ و تکراری
قیمت گذاری اجباری

عوامل کساد بازار
در چشم انداز ۲۰۱۸

پیشنهاد خوب و مفید
و اعلام همکاری

افزایش ۳۵ درصدی چغندر قند
تحویلی کشاورزان

یادداشت

داستان تلخ و تکراری قیمت گذاری اجباری

نوه حاج امین الضرب علیه اندیشه پدر بزرگ

دولت‌ها به مثابه عالی‌ترین و قدرتمندترین نهادهای ساخت ذهن بشر به مرور از بی‌قدرتی در برابر گروه‌های بانفوذ و اتحادیه‌های کوه‌پیکر دور شده و به قدرت متمرکز دست یافتند. دولت‌هایی که در دهه‌های اخیر زاد و رشدی همواره با تمرکز فزاینده قدرت را تجربه کرده‌اند برای محبوب ماندن، اقدام‌های عجیب و مخربی را انجام می‌دهند و طنز داستان این است که این اقدام‌ها را با شعار خدمت به شهروندان انجام می‌دهند و اکثراً نیز با شکست مواجه می‌شوند. یکی از فعالیت‌های دولت‌ها برای خرید محبوبیت که در ایران بارها تکرار شده است سرکوب قیمتی انواع کالاها به ویژه کالاهای اساسی است. این اتفاق غم‌انگیز دخالت دولت در بازار و قیمت گذاری برای کالاهای اساسی مثل قند و شکر، چای، روغن نباتی، برنج و... است. دولت‌های ایران از ۱۳۲۰ تا امروز بارها از این حربه استفاده کرده‌اند و هر بار نیز با شکست مواجه شده‌اند. محسن جلال پور رئیس سابق اتاق بازرگانی ایران در نوشته‌ای جذاب به این مسئله پرداخته است که آن را می‌خوانید:

هرچه حاج محمدحسن و پسرش حاج محمدحسین امین‌الضرب برای بازار و بازاریان رشته کردند، توسط نوه‌شان پنبه شد. این پدر و پسر از زمان ناصرالدین شاه بی‌وقفه تلاش کردند تا تجار و بازاریان را صاحب تشکیلاتی صنفی کنند و مالکیت خصوصی را تحکیم بخشند و قیمت گذاری و دخالت‌های حکومتی را برچینند. اما نوه‌شان «فریدون مهدوی» این زحمات را در عصر محمدرضا پهلوی به باد سپرد. او که قطعاً پرحاشیه‌ترین وزیر بازرگانی تاریخ اقتصاد ایران است، آدم را یاد یکی از شخصیت‌های رمان معروف هاینریش بل می‌اندازد. داستان «بیلیارد در ساعت نه‌ونیم» زندگی پدر بزرگی را روایت می‌کند که کلیسای را می‌سازد و پسرش که همان کلیسا را تخریب می‌کند. به نظر می‌رسد فریدون مهدوی همان پسر است که دستاوردهای خاندانش را به باد می‌دهد.

در صفحه ۷

شرط اصلی اتفاق در عمل

این روزها از زبان مدیران نهادهای اداره‌کننده جامعه مثل نهاد دولت، نهاد قانونگذاری و سایر نهادهای دارای نفوذ واقعی می‌شنویم که باید اتفاق و اتحاد عمل داشته باشیم تا از شرایط امروز عبور کنیم. در میان فعالان بخش خصوصی در حوزه اقتصاد نیز موضوع اتحاد و اتفاق در درون این بخش و کاهش تعارض‌های درون‌گروه و اتحاد و اتفاق با نهادهای اداره‌کننده جامعه حرف اصلی را می‌زند. شمار قابل توجهی از فعالان سیاسی و رهبران احزاب و جمعیت‌های سیاسی نیز در نوشته‌های خود و در حرف و زبان بر اتفاق عمل تأکید دارند. اگر به گذشته نه‌چندان دور و در همین سال‌های سپری شده نگاهی بیندازیم می‌بینیم که در مقاطع گوناگون، دعوت به اتحاد وجود داشته است و چراغ آن هر از چند روز روشن می‌شود و پس از سپری شدن روزهای سخت، شعله آن پایین کشیده شده است. برای اینکه این اتفاق عمل رخ دهد و به‌سادگی از

کنار آن عبور نکنیم چه باید کرد و کدام الزام‌ها و ضرورت‌ها را باید پذیرفت؟ در صورتی که این پرسش اصلی در کانون توجه قرار نگیرد و هر نیرویی جواب قابل قبول به آن ندهد نمی‌توان به آینده امیدوار بود.

درک مشترک از مشکلات

تردیدی نیست که شرط نخست، غیرقابل اجتناب و اصلی برای پوشاندن لباس عمل به این اندیشه که باید اتفاق و اتحاد عملی داشته باشیم درک مشترک از تنگناها و گلوگاه‌های فعلی ایران امروز است. درد اصلی ایران در حال حاضر کدام است؟ برخی اعتقاد دارند که مشکل اصلی ایران در حال حاضر فقدان انسجام جامعه در مسائل فرهنگی است که البته حرف بی‌اساسی نیست، اما این را می‌توان در ذیل مناسبات دیگر تعریف کرد. برخی احزاب و گروه‌ها رنج و درد و گلوگاه اصلی ایران را سیاست خارجی ملت‌بند می‌دانند و باور دارند

که درک مشترک و رسیدن به این مقوله از طرف همه نیروها در این نقطه باید رخ دهد. این نیز حرف قابل اعتنایی است اما هنوز گروه دیگری هستند که مسئله اصلی ایران امروز را در جای دیگری جست‌وجو می‌کنند و آن مقوله اقتصاد است. تا روزی که در این باره و اینکه باید از کدام مسیر به نبرد با تنگناها رفت اتحاد نظر و اتحاد رأی به دست نیاید نمی‌توان به اتفاق عمل دست یافت.

چرا اقتصاد؟

نگارنده باور دارد که برای رسیدن به اتفاق رأی میان نهاد دولت و نهادهای مدنی باید بپذیریم که اقتصاد مسئله اصلی است. اقتصاد ایران در چند سطح شامل سطح خانواده، بنگاه و اقتصاد کلان با سردرگمی، آشفتگی و ضعف مواجه است و برطرف کردن آنها برای رسیدن به راهبردهای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی یک ضرورت تمام‌عیار است. اگر شهروندان ایرانی در کلیت خود احساس خوبی درباره آینده درآمدی و شغلی نداشته باشند و در هراس دائمی باشند که آیا شغل آنها در آینده نزدیک پابرجا می‌ماند و یا آنقدر درآمد خواهند داشت که سطح رفاه مادی مناسبی را تجربه کنند، نمی‌توانند به مسائل دیگر اهمیت دهند. بنابراین باید همه گروه‌های اجتماعی و سیاسی دارای توان اثرگذاری بر جامعه به این درک مشترک برسند که درد اصلی امروز ایران درد و رنج برخاسته از ناتوانی در اداره مؤثر و کارآمد اقتصادی است. کارشناسان و متخصصان و ایران‌شناسان باور دارند اگر راهی برای برطرف کردن دردهای اقتصاد کشور در سطوح یادشده پیدا کنیم به نقطه امن می‌رسیم و می‌توانیم ضعف و کاستی در مقوله‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی را نیز برطرف کنیم.

در صفحه ۳

صیانت از دستاورد بزرگ در توفان بهار ۱۳۹۷

تازه و نو به مقوله تولید داخل و رویگردانی از تأمین کالاها از هر بازار و با هر قیمت، کار بزرگی در بخش کشاورزی انجام داد. در حالی که ایران در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ یکی از وابسته‌ترین دوران به واردات شکر را تجربه می‌کرد، صدها میلیون دلار ارز نیز برای واردات شکر اختصاص داد. فقط در سال ۱۳۸۵ رقمی نزدیک به ۱/۱ میلیارد دلار به واردات شکر اختصاص می‌یافت و اگر روندها معکوس نمی‌شد و تا سال ۱۳۹۶ ادامه پیدا می‌کرد معلوم نبود سالانه چقدر از دلارهای کمیاب را باید به واردات شکر اختصاص دهد. این مسئله در شرایط کمبود ارز و تخاصص فزاینده آمریکا با ایران با هدف فشار بر کسب و کار ایرانیان می‌توانست حل‌ناشده باقی بماند. خوشبختانه الان وضعیت بازار، صنعت و اقتصاد شکر گونه‌ای است که ایران کمترین درصد وابستگی تأمین شکر از بازار خارج را تجربه می‌کند و این یک گام بزرگ است.

به نظر می‌رسد این وضعیت مطلوب را باید حفظ کرد و آن را به مثابه یک تجربه کامیاب برای سایر تولیدات زراعی نیز به کار برد. علاوه بر این باید این دستاورد بزرگ را از وسوسه‌های کسانی که هنوز رویای واردات شکر در سر دارند مصون نگه داشت. تفاوت معنادار قیمت ارز با نرخ بانک مرکزی و نرخ بازار آزاد که الان حدود ۵۰ درصد است هر فردی را به ویژه کسانی که دستی در بازار واردات شکر داشتند وسوسه می‌کند که این اختلاف را مبنای کار قرار داده و مدیران دولت را ترغیب کنند که شکر واردکنند. خدای را باید شکر کرد که همت و دلسوزی گروهی از مدیران دولتی و خصوصی را یکدل و مصمم کرد تا شکر را از بازی‌های ارزی بیرون کشند و در راه مستقیم خوداتکایی قرار دهند.

ایران نفس تازه کرد. اگرچه در ۲ سال پس از آن، گشایش ارزی بزرگی برای اقتصاد ایران پدیدار نشد اما سایه تحریم‌ها نیز کم‌رنگ شد و حمل و نقل، بیمه، فروش نفت، فروش کالا در خارج و واردات به روال عادی برگشت. دونالد ترامپ رئیس‌جمهور جدید آمریکا در همه هفته‌ها و ماه‌هایی که از روی کار آمدنش سپری می‌شد ایران را تهدید می‌کرد که می‌خواهد آمریکا را از این پیمان جهانی خارج کند و سرانجام در ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ اعلام کرد آمریکا دیگر پیمان و قرارداد موسوم به برجام را به رسمیت نمی‌شناسد و تهدید کرد که تحریم‌ها را دوباره برقرار می‌کند و قصد دارد اقتصاد ایران را در بدترین شرایط نگه دارد.

کار بزرگ جواب داد

خوشبختانه دولت یازدهم و به‌ویژه مدیریت ارشد وزارت کشاورزی با رویکردی

از صفحه اول

دولت دوازدهم اعلام کرد نرخ هر دلار آمریکا در ۴۲۰۰ تومان متوقف می‌ماند و دادوستد با نرخی بالاتر از این عدد در بازار جرم به حساب می‌آید. سیاست ارزی دولت این است که با نرخ معادل ۴۲۰۰ تومان برای هر دلار به واردکنندگان ارز اختصاص دهد و دلارهای صادراتی را نیز با همین قیمت خریداری می‌کند. این سیاست ارزی به مرور بر سیاست‌های تجاری اثر خواهد گذاشت و البته بازار پول و نرخ بهره را نیز با تحول مواجه خواهد کرد.

برجام

مصالحه بزرگ غرب و ایران در پرونده هسته‌ای موسوم به برجام (برنامه جامع اقدام‌های مشترک) راه ایران را برای فرار از تحریم کامل اقتصاد باز کرد. اقتصاد ایران در حال تحریم کامل بود که این مصالحه انجام شد و اقتصاد

شرط اصلی اتفاق در عمل

از صفحه ۲

کدام ابزار

پس از درک مشترک از اینکه در حال حاضر اقتصاد ایران یک درد اصلی و ظاهراً درمان‌ناپذیر شده است حالا وقت آن است که ابزارهای کارآمد و کارساز برای برطرف کردن این بیماری را بیابیم و البته در اینجا نیز باید اتحاد رأی و نظر داشته باشیم. بحث این است که این درد ریشه دوانده در اقتصاد ایران سرچشمه‌اش در حال حاضر در کجاست و از کدام ناحیه بر آن فشار وارد می‌شود. آیا ناتوانی در سیاستگذاری فشار اصلی را بر اقتصاد وارد می‌کند؟ آیا محدودیت منابع انسانی یا مالی و بولی داریم؟ آیا منابع کافی برای صادرات و ارزآوری نداریم؟ آیا با طغیان مصرف‌کنندگان مواجه هستیم؟ آیا منابع آب کشور به حداقل رسیده است؟ آیا بانک‌ها در بدترین وضعیت قرار دارند؟

واقعیت این است که همه موارد یادشده را می‌توان یکی از اجزای فشار بر تن و جان اقتصاد ایران تلقی کرد اما درد اصلی و فشار بزرگ را باید بیرون از مرزهای ملی دانست. کارشناسان باور دارند ایران می‌تواند بدون تردید با استفاده از توانایی‌های داخلی بر مشکلات اقتصادی غلبه کند اما فشار بیرونی بسیار بزرگ است. واقعیت را باید پذیرفت و قبول کرد که ادامه تحریم‌های نانوشته غرب کار را بر اقتصاد سخت کرده است. بنابراین باید ابزاری از جنس خود این فشار را برای کاهش آن یا برطرف کردن کوتاه‌مدت و بلندمدت آن پیدا کرد. چرا غرب با ایران مشکل دارد؟ مشکل غرب با ایران از جنس سیاست است، پس باید ابزاری از جنس سیاست یافت تا مشکل را بتوانیم برطرف کنیم. در حال حاضر آنچه کار را جلو می‌برد و می‌تواند ابزار مناسب باشد سیاست خارجی است.

گام نخست

حالا که دانستیم درد بزرگ ایران امروز از جنس اقتصاد و تنگناهای اقتصادی است و حالا که گمان و حدس کارشناسان را باور کردیم که باید ابزاری از جنس سیاست برای برطرف کردن فشار بزرگ پیدا کنیم باید گام اول را برداریم و از نقطه مطمئن کار را شروع کنیم. نقطه مطمئن به نظر می‌رسد درک و فهم دقیق از توزیع قدرت سیاسی در ایران است. اگر نهادهای اداره‌کننده جامعه به این درک برسند که در حد و اندازه و سطح قدرت مقرر در قانون اساسی عمل کنند بدون تردید گام اول را برداشته‌ایم. نگارنده باور دارد که درک دقیق از مسئله توزیع قدرت در ایران همان گام نخست و سپس حرکت در مسیر اتفاق رأی برای برطرف کردن مشکل اقتصاد است.

علیرضا اشرف، دبیرکل اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی

اختیار شکر، برنج و گندم و جو دوباره از دست جهاد کشاورزی خارج نشود

از صفحه اول

کمیسیون کشاورزی مجلس هم با تصویب تبصره ۱ ماده ۱ لایحه مذکور مبنی بر انتزاع بخش بازرگانی از وزارت جهادکشاورزی مخالفت کرد. صرفاً کلیات این لایحه و بخش مربوط به تفکیک وزارت ورزش و جوانان در تابستان پارسال به تصویب کمیسیون‌های اجتماعی (به‌عنوان کمیسیون اصلی) و برنامه و بودجه مجلس رسید. با این وجود، با توجه به پافشاری دولت و با پیشنهاد رئیس مجلس، این لایحه دولت مجدداً در کمیسیون تحت‌عنوان کمیسیون مشترک اصلاح بخشی از ساختار دولت مورد بررسی قرار گرفت و همان‌طور که اشاره شد، مجدداً کلیات آن رد شد.

جنبه‌های جنجالی‌ترین بخش‌های لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت، ماده ۱ و تبصره ۱ این ماده مبنی بر تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی است.

دیدگاه مرکز پژوهش‌ها درباره بخش‌های جنجالی لایحه تفکیک وزارتخانه‌ها

تیرماه و مردادماه ۹۶، مرکز پژوهش‌های مجلس با انتشار دو گزارش جداگانه درباره ماده یک لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت و تبصره ۱ این ماده، با تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی مخالفت کرد. در گزارش اول با محوریت ماده ۱ این لایحه که اواسط تیرماه ۹۶ منتشر شد و بازتاب رسانه‌ای نسبتاً وسیعی داشت، این مرکز پژوهشی با تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت مخالفت و بر لزوم تکمیل فرآیند ادغام در این وزارتخانه تأکید کرد. در بخش پایانی این گزارش، مرکز پژوهش‌های مجلس با اشاره به ۶ دلیل، پیشنهاد کرده است به‌جای تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، تبصره ۲ قانون تشکیل این وزارتخانه اصلاح گردد تا شرایط لازم برای تکمیل فرآیند ادغام در وزارت صنعت، معدن و تجارت فراهم گردد. دلایل بازوی پژوهشی مجلس برای ارائه این پیشنهاد عبارتند از:

۱- تجربه کشورهای موفق در رشد صنعتی و نگرش یکپارچه به صنعت و تجارت که جزء ارکان و الزامات نظام سیاستگذاری صنعتی محسوب می‌شود.

۲- عدم ادغام کامل وزارتخانه‌ها در سال ۱۳۹۰ و وجود حلقه‌های معیوب فرآیندی و کارکردی در این ساختار جدید و غفلت از شناخت جامع کارکردهای مورد انتظار از وزارتخانه جدید.

۳- اهداف توسعه‌ای کشور و الزامات

قانونی موجود به‌خصوص سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و قانون برنامه ششم توسعه در راستای حمایت از نگرش یکپارچه به صنعت و تجارت و یا کشاورزی و تجارت.

۴- اتفاق نظر موافقان و مخالفان تفکیک در عدم انجام ادغام و دستیابی به اهداف آن و وجود اشکالات کارکردی متعدد.

۵- آثار سوء لایحه بر بخش کشاورزی و امکان عقبگرد پیشرفت‌های سال‌های گذشته در این بخش در اثر تصویب آن.

۶- عدم تدوین وظایف و اختیارات وزارتخانه جدید از سال ۱۳۹۰ تاکنون و فقدان رویکرد جدید در ایجاد وزارت بازرگانی مستقل.

در گزارش دوم با محوریت لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت با تأکید بر پیامدهای ماده ۱ و تبصره آن بر بخش کشاورزی که اواسط مردادماه ۹۶ در دو قالب تفصیلی و چکیده (خلاصه مدیریتی) منتشر شد ولی بازتاب رسانه‌ای چندانی نداشت، این مرکز پژوهشی ضمن تأکید مجدد بر ضرورت تکمیل فرآیند ادغام در وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌جای تفکیک دوباره آن، با تصویب تبصره ۱ ماده ۱ این لایحه مبنی بر لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی مخالفت کرد. در بخشی از این گزارش آمده بود: «جدایی بازرگانی کشاورزی از تولید کشاورزی، موجب برگشت به سیاق سابق و تغییر اولویت تولید داخل به سیاست تنظیم بازار مبنی بر واردات می‌شود و بدون وجود ابزار قاعده‌گذاری که قیمت‌گذاری و دسترسی به بازار مهم‌ترین آن است، امکان سر و سامان دادن به تولید کشاورزی وجود ندارد.»

دلایل بازوی پژوهشی مجلس برای مخالفت با لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی در چکیده این گزارش عبارتند از:

۱- با توجه به شرایط تحریم در عمل، از اجرای تجمیع بازرگانی در بخش‌های تولیدی سه، چهار سالی بیشتر نگذشته (سه سال از شروع اجرای قانون تمرکز وظایف بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی گذشته است)، اما مطالعه نشان می‌دهد از منظر شاخص‌های کلان و خرد جمع وظایف در بخش کشاورزی شاهد تغییر رویکردهایی شده است مانند: گره زدن واردات به صادرات، گره زدن افزایش تولید داخلی به واردات یک کالای عمده وارداتی، محدودیت در مدت اعتبار و تمدید ثبت سفارش و نیز اعمال تعرفه‌های ترجیحی برای حمایت از خرید تولید داخلی در مقابل واردات. ما به دنبال بهره‌گیری از سیاست بازار در ازای بازار، در زمینه تجارت و به‌ویژه واردات و صادرات هستیم که نتایج قابل قبولی بوده مانند: مدنظر قرار گرفتن حمایت توأم از تولیدکننده و مصرف‌کننده در تنظیم بازار، بهبود تراز تجاری بخش کشاورزی و کاهش کاملاً محسوس انحراف معیار قیمت ماهیانه (به‌عنوان شاخص نوسانات قیمت). برخی محصولات

اساسی خوراکی بعد از قانون تمرکز در مقایسه با سال‌های قبل از آن، از آن جمله‌اند.

۲- تنظیم بازار توسط تولیدکننده باشد بهتر است یا واردکننده؟ کدامیک به توسعه شاخص ملی و افزایش ثروت ملی کمک می‌کند این سؤالی است که در کنار شاخص‌های مربوط به کاهش نابرابری‌های اجتماعی و ایجاد فرصت‌های برابر در جامعه نمود بیشتری دارد.

۳- چنانچه کل اقتصاد روستایی در نظر گرفته شود، رشد کشاورزی آثار خود را بر دیگر بخش‌های اقتصاد روستایی، باید از طریق مجموعه‌ای از پیوندها محقق کند. لازمه برقراری این پیوندها و ارتباطات، برنامه‌ریزی و مدیریت نظام‌مند و هماهنگ کسب‌وکارهای کشاورزی است که باید تولیدات کشاورزی در ساختارهای کسب‌وکار جدید و به شکل حلقه‌های بهم پیوسته و ایجاد زنجیره تولید چه به شکل عمودی و چه افقی و حتی تلفیق آن با هم طراحی و اجرا شود تا کشاورزی از قاعده کشاورزی معیشتی به کشاورزی تجاری تبدیل شود. لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی اساساً برگشت به عقب و استمرار ناکارآمدی بازار محصولات کشاورزی گذشته است که حذف این موضوع از لایحه را ضرورت می‌بخشد.

۴- تأمین امنیت غذایی به‌عنوان یکی از وظایف اصلی در قانون وزارت جهادکشاورزی گنجانده شده است. قطعاً برنامه‌ریزی جهت تحقق این امر مهم فقط با نگرش جدید از کشاورزی مدرن که توسط فائو تعریف شده و شامل تولید، فرآوری، نگهداری و توزیع محصولات کشاورزی یعنی از مزرعه تا سفره می‌گردد، امکان‌پذیر است.

۵- فعالان اقتصادی (حقیقی و حقوقی و به‌ویژه شکل‌های صنفی) در حوزه تولید اعم از صنعت و کشاورزی با جدا شدن حوزه بازرگانی و برگشت به گذشته مخالف و فعالان بخش تجارت و به‌ویژه واردکنندگان با این عمل موافق هستند.

در واقع، مرکز پژوهش‌ها هم مشابه کمیسیون‌های مجلس، مخالف تصویب ماده یک لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت و تبصره یک این ماده مبنی بر تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت، احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهادکشاورزی است و این اقدام را به ضرر بخش‌های صنعت و کشاورزی می‌داند. حال باید دید نمایندگان مجلس در صحن علنی مجلس چه تصمیمی درباره این لایحه می‌گیرند و ترجیح می‌دهند در این زمینه سیاسی عمل کنند یا کارشناسی؟

به نظر می‌رسد وزارت جهادکشاورزی با مدیریت فعلی که رویکردی تولیدمحور دارد باید در این باره گام‌های بلند بردارد و البته با مشارکت نهادهای مدنی می‌توان راه را برای بدتر شدن شرایط بست. سرنوشت شکر، روغن و برنج دوباره به دست بازرگانان نیفتد.

عوامل کساد بازار

در چشم‌انداز ۲۰۱۸

نشریه بین‌المللی شکر و شیرین‌کننده‌ها

می‌توان دید که قیمت شکر در بازارهای جهانی چگونه تحول پیدا کرده و ارتباط آن با تحولات قیمت نفت در بازارهای جهانی چیست؟ این مقاله از سایت نیشکر نیوز اخذ شده است.

صنعت قند و شکر همچنان در کانون توجه قرار دارد و نشریه‌های بین‌المللی ضمن مراقبت از تحولات این صنعت اقدام به مقایسه‌های جالب و ارتباط این صنعت با تحولات دیگر دارد. در گزارش حاضر نیز

رئیس‌جمهور آمریکا، دونالد ترامپ در صورت اقدام به رویارویی با ایران و تحریم مجدد علیه این کشور در اواخر ژانویه می‌تواند افزایش دیگری را در قیمت‌های نفت اعمال نماید.

با وجود این، پرسش‌های بسیاری درباره تداوم رالی قیمت نفت باقی می‌ماند. در اواسط سپتامبر، آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) در گزارش ماهیانه بازار نفت خود هشدار داد که ممکن است سال ۲۰۱۸، سال چندان خوشایندی برای علاقمندان بازار تنزیلی نباشد، چرا که عرضه شیل آمریکا رو به رشد است و این مسئله می‌تواند مقابل اقدام کاهش تولید اوپک به منظور افزایش قیمت‌ها در سال ۲۰۱۷ باشد. اوپک در این خصوص اظهار داشته است که تولید شیل آمریکا آن‌چنان که آژانس بین‌المللی انرژی گفته، افزایش نخواهد داشت. با این حال، اوپک سابقه دست‌کم گرفتن شیل آمریکا را دارد (این دست‌کم گرفتن باعث کاهش قیمت‌ها در سال ۲۰۱۴ شد).

به‌هرحال، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند که احتمالاً عرضه غیروپک در سال ۲۰۱۸ باعث افزایش ۱/۶ میلیون بشکه در روز می‌شود (که سهم شل آمریکا برابر با ۸۷۰,۰۰۰ بشکه در روز است). لیکن تقاضا فقط ۱/۳ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۸ افزایش می‌یابد، که بیانگر فراوانی دیگری در تولید می‌باشد (آژانس معتقد است که تولید نفت خام اوپک و ۱۰ عضو غیروپک تحت هدایت روسیه پس از تصمیم آنها در ۳۰ نوامبر برای تمدید کاهش تولید، تا پایان ۲۰۱۸ ثابت بماند). اگر شرکت‌های اکتشافی و تولیدی آمریکایی به روند فعلی خود ادامه دهند، آنگاه پیش‌بینی افزایش قیمت نفت در این سال مشکل است، مگر این که چیزی مثل یک بحران عمیق‌تر در خاورمیانه رخ دهد.

یک دام دیگر برای رالی قیمت جاری نفت، شروط انبوه روی قراردادهای آتی نفت از طرف صندوق‌های تأمین و سایر مدیران پولی است. شروط درباره افزایش قیمت نفت در پایان ۲۰۱۷ رکورد زده است، درعین حال شروط فروش تا حد ۹ ماهه افت داشته است. اما با این که بسیاری از سرمایه‌گذاران در یک سمت این معادله قرار گرفتند، به‌ویژه با افزایش اخیر قیمت‌ها، تثبیت موقعیت دشوار به نظر می‌رسد. با این همه پول در جریان، شایعات کوچک می‌تواند منجر به ارزان‌فروشی ناگهانی شود، بنابراین انتظار می‌رسد ریسک‌ها افول کنند. مؤسسه «خدمات سرمایه‌گذاری مودی» در دوم ژانویه گفته است که احتمالاً افزایش قیمت نفت در محدوده ۴۰ تا ۶۰ دلار برای هر بشکه در این سال دور خواهد زد. بنابراین به نظر می‌رسد پشتیبانی بیشتر از قیمت اتانول در برزیل از پیوند با قیمت نفت‌خام محدود شود.

رنال برزیل به کجا می‌رود؟

نسخه برابری ارزش رنال برزیل در مقابل دلار آمریکا، عامل مهم دیگری است که بر سودآوری نسبی تولید شکر در برابر تولید اتانول در برزیل تأثیر می‌گذارد. آشفته‌گی سیاسی و وخیم شدن رونق اقتصادی می‌تواند یک محرک اصلی برای ارزش رنال در سال ۲۰۱۸ باشد. در اواسط دسامبر، ارزش رنال برزیل در برابر دلار آمریکا به کمترین مقدار خود طی شش ماه گذشته، یعنی ۳/۳۴ رنال در برابر هر دلار (در مقایسه با رقم حدود ۳/۲۴ فعلی) رسید. اما کاهش اخیر لزوماً به معنی این نیست که رنال یک کلای ارزانی می‌باشد.

در واقع مردم برزیل در اکتبر ۲۰۱۸ در یک همه‌پرسی شرکت می‌کنند که می‌تواند آشفته‌گی سیاسی زیادی ایجاد کند. رئیس‌جمهور میشل تمر، پس از متهم شدن دیلما روسف به رسوایی بودجه‌ای و

(نیشکر کاشت جدید هنوز برای برداشت آماده نیست) اما روی بازده نیشکر زیان‌آور است. دوره خشکسالی بین ژوئن و سپتامبر باعث افزایش نگرانی در مورد عملکرد نیشکر سال ۲۰۱۸ (و توسعه کشت نیشکر در ژوئیه و اگوست) شد. بعضی مناطق در ایالت سائوپائولو به مدت ۹۰ تا ۱۲۰ روز باران نداشتند که برای رشد جوانه‌ها و نیشکر زیان‌آور بود. از طرف دیگر، بارش بیش از میانگین در ماه‌های اخیر باعث بهبود وضعیت شده است. با این حال، بازده نیشکر هنوز دستخوش اثرات کاهش مجدد اندک در سال‌های اخیر است که باعث کپولت گیاه نیشکر با عملکرد پایین شده است. این مسئله همچنین یک عامل مهم برای تولید سال ۲۰۱۷ مطرح بود به طوری که بر اساس مطالعه مرکز فناوری نیشکر (CTC)، میانگین عملکرد نیشکر بین شروع برداشت در ماه آوریل و آخر برداشت در ماه نوامبر به ۷۶/۳۹ تن در هکتار می‌رسد که در مقایسه با ۷۷/۲۳ تن در هکتار دوره مشابه سال قبل، حدود ۱/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. بدین ترتیب، اکنون انتظار می‌رود که برداشت نیشکر در سال ۲۰۱۸-۱۹ کاهش بیشتری داشته باشد و به حدود ۵۸۵ میلیون تن برسد. تخصیص نیشکر برای تولید شکر می‌تواند تا ۴۴/۵ درصد افت کند، زیرا با توجه به سیاست جدید قیمت‌گذاری بنزین و مطلوبیت آن در شرایط قیمتی بالای ۶۰ درصد برای هر بشکه نفت‌خام، تولید اتانول طی سال گذشته بهبود یافته است.

تخصیص کمتر شکر به همراه افزایش جزئی در کیفیت نیشکر به ۱۳۶/۹ کیلوگرم شکر در هر تن نیشکر (به علاوه ۰/۵ کیلوگرم) در فصل جاری می‌تواند منجر به تولید تقریباً ۳۴ میلیون تن شکر، یا تقریباً ۲/۱ میلیون تن کمتر شود. با این وجود، می‌توان نتایج را بر اساس پیش‌بینی ۵۸۵ میلیون تن نیشکر ارائه داد در حالی که بعضی شاهدان حتی این ارقام را تا ۵۷۰ میلیون تن تقلیل داده‌اند. درعین حال، رئیس‌جمهور برزیل، میشل تمر، در ۲۶ دسامبر قانون رنوآبیو را امضا کرد. این قانون، یک برنامه انگیزشی برای تولید سوخت زیستی و مصرف آن در برزیل طی سال‌های آتی به‌منظور کمک به تحقق تعهدات این کشور در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تحت تأثیر قرارداد پاریس می‌باشد. جزئیات این برنامه هنوز در دست بررسی بوده و انتظار می‌رود اجرای کامل آن دو سال، یعنی (تا اوایل ۲۰۲۰) طول بکشد. صنعت نیشکر برزیل انتظار دارد پس از سال‌ها رکود، رنوآبیو انگیزه‌ای برای ایجاد موج جدیدی از سرمایه‌گذاری در این بخش ایجاد کند. به‌هرحال، تصور نمی‌رود این برنامه تأثیر کوتاه‌مدتی بر تولید شکر و اتانول داشته باشد. یک عامل مهم در زمینه تولید شکر، توازن آن با اتانول است که آن نیز به تحولات آینده ارزش رنال برزیل در برابر دلار آمریکا و قیمت نفت‌خام بستگی دارد.

قیمت نفت‌خام به کجا می‌رود؟

چشم‌انداز ارزش انرژی‌های فسیلی در سال ۲۰۱۸ به دلیل وجود عدم قطعیت‌های زیادی جهانی، قدری دشوار است چرا که به نظر می‌رسد خطرات از نظر اساسی به سمت مسائل جانبی منحرف شده باشند.

تظاهرات در ایران، مسائل مربوط به اختلال در عرضه را مطرح کرده و قیمت نفت را در اوایل ماه ژانویه به بالاترین سطح بلندمدت افزایش داد. قیمت نفت وست‌تگزاس اینترمدیت (WTI) به ۶۰ دلار در هر بشکه و نفت برنت به تقریباً ۷۰ دلار در هر بشکه افزایش یافت که یک موضع غیرقابل تصور در دوره اخیر می‌باشد.

سال ۲۰۱۷، سالی بود که احساس کساد بار دیگر نمود پیدا کرد چرا که بازار جهانی پس از دو فصل متوالی کمبود (۱۶-۲۰۱۵ و ۱۷-۲۰۱۶)، در سال ۲۰۱۷-۱۸ به یک مازاد جهانی می‌رسد. در حالی که این دو سال کمبود شاهد کاهش موجودی تا ۱۳/۱ میلیون تن بود، یک چرخش قوی در ۲۰۱۷-۱۸ وجود دارد به طوری که مازاد ۳/۹ میلیون تن به دنبال کمبود ۴/۲ میلیون تن در سال ۲۰۱۶-۱۷ را شاهد هستیم.

F.O.Licht در ۶ فوریه نسبت به اعلام میزان افزایش شکر جهانی سال ۲۰۱۷-۱۸ اقدام کرد (به میزان ۲ میلیون تن در آن زمان) و دقیقاً از همان زمان بود که قیمت شکرخام از ۲۱/۴۹ سنت در پوند (بالاترین قیمت نسبت به ۵ ماه گذشته) شروع به کاهش کرد. این مسئله باعث کاهش قیمت به کمترین میزان طی ۱۶ ماهه در ۲۸ ژوئن شد که برابر با ۱۲/۵۳ سنت در پوند بود. علاوه بر مازاد مورد انتظار ۲۰۱۷-۱۸، مقادیر تحویلی بیش از یک میلیون تنی شکرخام در قراردادهای مارس، مه، و ژوئن نشان داد که هنوز شکر کافی برای تحویل کوتاه‌مدت (علی‌رغم کاهش آماری ۲۰۱۶-۱۷) وجود دارد. پس از آن قیمت‌ها تا حدی شروع به برگشت کرد و طی ۵/۵ ماه، در اواخر نوامبر به ۱۵/۲۸ سنت در هر پوند رسید. این قیمت، نزدیک به قیمت نهایی ۱۵/۱۶ سنت در هر پوند سال ۲۰۱۷ بود.

پشتیبانی برای قیمت شکرخام از ماه جولای، اساساً ریشه در بعضی تحولات در تولیدکننده و صادرکننده ارشد یعنی برزیل دارد. یک عامل کلیدی، تغییر سیاست قیمت‌گذاری بنزین در این کشور توسط شرکت نفت برزیل است. این شرکت در ۳۰ ژوئن اعلام کرد که بهای سوخت را مجدداً بازنگری خواهد کرد زیرا در پی حفظ قیمت عمده‌فروشی برای خرده‌فروشان، سهم بازار را از دست داده است. سیاست قیمت‌گذاری جدید سه روز بعد آغاز و باعث شد تا شرکت پتروبراس قیمت بنزین داخلی را به‌صورت روزانه و براساس تغییرات قیمت جهانی نفت و تغییر نرخ ارز برزیل تعدیل کند. با توجه به این که این مسئله منطبق با فروکش کردن قراردادهای آتی نفت‌خام و است‌تگزاس اینترمدیت به ۴۲ دلار برای هر بشکه در اواخر ژوئن و افزایش بعدی آن تا ۶۰ دلار تا اواخر آن سال بود، این مسئله باعث بهبود رقابت‌پذیری اتانول و تغییر جهت سریع به سمت تولید اتانول در نیمه دوم فصل برداشت ۲۰۱۷ منطقه جنوب مرکزی برزیل شد. پس از آن، تصمیم دولت برزیل در وضع مالیات برای واردات اتانول ذرت آمریکا نیز از این مسئله پشتیبانی کرد و باعث تغییر جهت نیشکر از تولید شکر به اتانول در آغاز فصل ۲۰۱۸ شد. رویهم رفته، قیمت شکرخام شماره ۱۱ طی سال ۲۰۱۷ به میزان ۲۳ درصد افت کرد، و آن را به بدترین کلای کشاورزی تبدیل کرد. معاملات آتی شکر سفید در بازار لندن نیز سال ۲۰۱۷ را با افت قابل توجه خاتمه داد که این موضوع ناشی از افزایش ناگهانی مورد انتظار عرضه در اتحادیه اروپا، تایلند، و هند بود. فعال‌ترین قرارداد مارس با ارزش ۲۹۴/۷۰ دلار برای هر تن در ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۷ (جلسه نهایی) منعقد شد که کاهش ۱۲۹/۵۰ دلاری (یا ۲۴/۷ درصدی) طی ۱۲ ماه گذشته را نشان می‌دهد. بالاترین قیمت این سال برابر با ۵۶۴/۹۰ دلار برای هر تن در ۲۲ فوریه و پایین‌ترین آن ۳۵۳/۳۰ دلار برای تن در ۲۷ سپتامبر بود. حق بیمه شکر سفید مارس - مارس در پایان ۲۰۱۷ برابر با ۶۰/۴۸ دلار برای هر تن بود که قابل مقایسه با ۹۴/۰۸ دلار سال قبل (پس از نوسان بین ۴۵ دلار تا ۱۱۶ دلار بر تن طی آن سال) می‌باشد. با نگاهی اجمالی به قیمت بازار سال ۲۰۱۷، پرسش اساسی این است که وضعیت بازار در سال ۲۰۱۸ چگونه خواهد بود؟

کاهش تولید شکر جنوب مرکزی برزیل در سال ۲۰۱۸

با توجه به اینکه حضور برزیل در بازار جهانی به‌مثابه یک گوریل ۴۰۰ پوندی در یک اتاق است، چشم‌انداز آینده آسیاب منطقه جنوب مرکزی برزیل در سال ۲۰۱۸ بر روی عملکرد بازار شکر (خام) سال جاری می‌تواند مهم باشد. یک ویژگی مهم آسیاب فصل ۲۰۱۷، چرخش آن از تولید اتانول به شکر بود. در واقع تا اواسط دسامبر، کارخانه‌های منطقه ۴۶/۹۹ درصد شکر قابل‌باز یافت (ATR) در نیشکر (۱۳۷/۳۳) کیلوگرم در برابر ۱۳۳/۹۰ کیلوگرم) همراه بود که هم به افزایش تولید شکر از ۳۵/۱ میلیون تن در سال قبل به ۳۵/۶ میلیون تن منجر شد و هم تولید اتانول را از ۲۴/۷ بیلیون لیتر به ۲۵ بیلیون لیتر افزایش داد. برداشت در اکثر مناطق انجام شده بود لیکن آسیاب مقادیر باقیمانده در نیمه دوم دسامبر توسط حدود ۶۰ کارخانه ادامه داشت در عوض مقدار اندکی نیشکر در ماه مارس فرآوری شد (که از نظر فنی هنوز بر تولید سال ۲۰۱۷-۱۸ تأثیر می‌گذارد). از آغاز برداشت تا اواسط دسامبر، در مجموع ۶۷۸/۸ میلیون تن نیشکر برداشت شد که در مقایسه با برداشت ۵۸۸/۹ میلیون تن سال گذشته کاهش نشان می‌دهد. انتظار نمی‌رود این وضعیت تا پایان برداشت در ۳۱ مارس تغییر چندانی کند و می‌تواند به حدود ۵۹۵ میلیون تن نیشکر، ۳۶/۱ میلیون تن شکر و ۲۵/۷ بیلیون لیتر اتانول برسد. این ارقام در مقایسه با ۶۰۷/۱ میلیون تن نیشکر، ۳۵/۶ میلیون تن شکر و ۲۵/۷ بیلیون لیتر اتانول تولیدی در سال ۲۰۱۶-۱۷ می‌باشند.

با در نظر گرفتن چشم‌انداز سال ۲۰۱۸، شواهد حاکی از این است که کاشت مجدد نیشکر در فصل اول ۲۰۱۷ بار دیگر تعدیل شد و این مسئله سطح موجود برای کشت سال بعد را افزایش می‌دهد

شروع قوی آسیاب نیشکر در آسیا

تولید شکر ماه‌های آتی فصل ۱۸-۲۰۱۷ آسیا در تایلند، هند و چین اهمیت زیادی برای جریان‌ات تجاری دارد. واردات خالص هند طی سال ۱۷-۲۰۱۶ (اکتبر/ سپتامبر) فقط ۰/۴ میلیون تن است که بسیار کمتر از مقادیر مورد انتظار ابتدای فصل گذشته است و این موضوع، قراردادهای آتی شکرخام جهانی را به بالاترین سطح خود طی چهارسال گذشته (یعنی ۲۳/۹۰ سنت در هر پوند) رساند. این کشور در سال ۱۷-۲۰۱۶، حدود ۲۰/۳ میلیون تن شکر (معادل شکر سفید) تولید کرد، درحالی‌که «انجمن کارخانهای شکر هند» در شروع فصل گذشته، تولید ۲۳/۴ میلیون تن را پیش‌بینی کرده بود و احتمالاً این برآورد بیش از اندازه، تا حدی باعث اجتناب از تصویب واردات توسط دولت شده است. امسال تولیدکنندگان افزایش بیشتری را (تا حدود ۲۵/۱ میلیون تن) پیش‌بینی می‌کنند که برای پوشش مصرف داخلی کافی خواهد بود. با وجود این، برآورد بیش از اندازه تولید سال گذشته نشان می‌دهد که هنوز پیش‌بینی دقیق تولید این کشور مشکل است. در واقع وضعیت فعلی آسیاب سال ۱۸-۲۰۱۷ (با ۱۰/۳۲۶ میلیون تن تولید تا پایان دسامبر، نسبت به ۸/۱۹۱ میلیون تن در مدت مشابه در سال گذشته)، بیانگر این است که تولید نهایی ممکن است حتی بالاتر از میزان پیش‌بینی باشد. در این خصوص تأثیر «واریه شگفت‌انگیز نیشکر» Co0238 در افزایش بیشتر ضریب استحصال شکر ایالت اوتاپرادش در نظر گرفته نشده است. اگر چنین باشد، این کشور حتی می‌توانست در این فصل اندکی شکر قابل صادرات نیز داشته باشد که به همراه افزایش مورد انتظار در سال ۱۹-۲۰۱۸ این کشور را تا پایان ۲۰۱۸ به گروه صادرکنندگان بازگرداند. خرد کردن نیشکر سال ۱۹-۲۰۱۸ تایلند در اول دسامبر (پنج روز زودتر از سال گذشته) آغاز شد اما هنوز قدری تأخیر نسبت به شروع برداشت ماه نوامبر سال‌های گذشته دارد. تولید شکر در فصل گذشته با ۰/۲ میلیون تن افزایش به ۱۰ میلیون تن رسید که علی‌رغم افت نیشکر از ۹۴ میلیون تن به ۹۳ میلیون تن، بارش‌های خوب در ۲۰۱۷ باعث رونق قابل توجه عملکرد نیشکر در این فصل شد. مهم‌تر از همه، بیشتر کشاورزان از کشت برنج به کشت نیشکر روی آورده‌اند. این امر می‌تواند این کشور را به تولید ۱۱/۷ میلیون تن شکر در فصل جدید قادر سازد که ۱۷ درصد بیشتر از سال گذشته است. نتایج برداشت زود هنگام نه تنها نشان‌دهنده بازده روزانه زیادتر نیشکر می‌باشد بلکه نشان‌دهنده افزایش نرخ بازیافت شکر نیز بوده است. با سرعت گرفتن عملیات آسیاب نیشکر، منابع بازار از فروش قیمت‌های خام بزرگ‌ترین تولیدکننده تایوان تا ۱۵ سنت در پوند خبر می‌دهند. چین بار دیگر به‌عنوان یک گزینه پیش‌بینی نشده در بازار جهانی ۲۰۱۸ مطرح می‌باشد. تولید داخلی توسط «انجمن شکر چین» تا ۱۰ درصد افزایش طی ۳ سال گذشته پیش‌بینی شده و به ۱۰/۲ میلیون تن در ۱۸-۲۰۱۷ می‌رسد، که بیش از ۹/۳ میلیون تن در سال پیش است. با وجود این همچنان این کشور شدیداً وابسته به واردات است زیرا مصرف داخلی آن در حدود ۱۵/۴ تا ۱۶ میلیون برآورد می‌شود. دولت چین در سال ۱۸-۲۰۱۶، بازار را از طریق ترکیبی از تأمین‌کنندگان کارخانه‌های داخلی، فروش ذخایر دولتی، واردات رسمی و شکر قاچاق مدیریت کرد. واردات طی فصل گذشته شدیداً افت کرد و از ۶/۲ میلیون تن به ۳/۷ میلیون تن رسید، زیرا دولت خارج از برنامه و در ماه مه، تعرفه‌های سنگینی برای واردات سه سال آینده وضع کرد و این موضوع باعث کاهش تجارت کالای قاچاق شد و تقریباً واردات شکر خارج از سهمیه چین نصف شده و فقط یک میلیون تن دارای مجوز است. درحال حاضر تصفیه‌خانه‌های شکر چین مشغول لابی کردن با پکن برای افزایش واردات شکر خارج از سهمیه به ۱/۹ میلیون تن هستند.

در صفحه ۶

باشد (به‌علت انتظارات کاهش بیشتر نرخ در برزیل، ذخیره فدرال ایالات متحده انتظارات افزایش روبه‌رشد نرخ‌ها در سال ۲۰۱۸ را دارد). با توجه به این حقیقت که حدود دوسوم شکر تولیدی برزیل صادر می‌شود اثرات رتال ضعیف قابل توجه خواهد بود. هرچه رتال ضعیف‌تر باشد بازده پول داخلی (نسبت به قیمت دلار آمریکا) بیشتر شده و انگیزه برای تولید شکر بیشتر خواهد شد.

افزایش تولید شکر اتحادیه اروپا

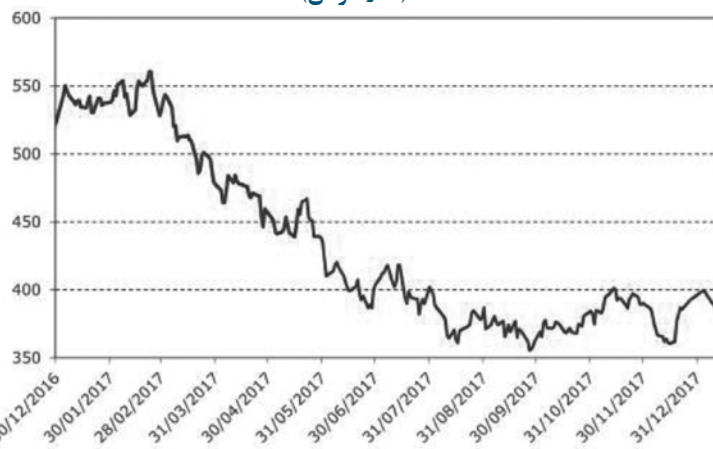
در سال ۱۸-۲۰۱۷ و تثبیت آن در سال ۱۹-۲۰۱۸

با حذف سهمیه‌بندی تولید از اول اکتبر، اتحادیه اروپا وارد عرصه جدیدی می‌شود. اکنون برای اولین بار پس از سال ۱۹۶۸، تولیدکنندگان داخلی این اتحادیه از محدودیت‌های بازاریابی برای شکر آزاد شده‌اند. در نتیجه کشاورزان چغندرکار اتحادیه اروپا سطح کشت خود در این فصل را تا ۱۶ درصد افزایش دادند و شرایط آب‌وهوایی مناسب نیز منجر به افزایش تولید بیش از این مقدار شد. آخرین برآورد ما نشان‌دهنده این است که اتحادیه اروپا در این فصل، حدود ۱۹/۲ میلیون تن شکر تولید می‌کند. این رقم حدود ۳/۳ میلیون تن (یا ۲۱ درصد) بیش از ۱۵/۹ میلیون تن شکر تولید شده سال گذشته است. این میزان بالاتر از افزایش ۳/۲ تا ۲ میلیون تنی پیش‌بینی شده ما در چشم‌انداز سال ۲۰۱۷ می‌باشد. حذف سیستم سهمیه‌بندی بدین معناست که کل شکر که قبلاً به‌عنوان شکر بدون سهمیه طبقه‌بندی می‌شد اکنون می‌تواند برای مصارف غذایی نیز فروخته شود. این مسئله به‌همراه افزایش قابل توجه تولید، باعث خودکفایی اتحادیه اروپا در زمینه شکر برای اولین بار پس از فروپاشی نظام سهمیه‌بندی می‌شود. با توجه به این‌که فروش در بازار جهانی با قیمت‌های جاری چندان جذاب نیست، اکثر تولیدکنندگان در اتحادیه اروپا برای کسب سهم بازار این اتحادیه، شدیداً با یکدیگر رقابت می‌کنند. این مسئله باعث ایجاد فشار قیمت شده و تصفیه‌کنندگان شکرخام را (حتی بیش از گذشته)، تحت فشار قرار داده است. این وضع احتمالاً پایدار خواهد بود زیرا انعقاد قراردادهای در سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد که سطح زیرکشت چغندر در چند کشور بزرگ تولیدکننده، بیش از سطح آن در سال ۲۰۱۷ خواهد بود. با توجه به این‌که کاشت چغندر فقط در فصل بهار انجام می‌شود ممکن است تصویری از بازده محصول در آینده ایجاد کند، اما حتی اندکی کاهش در میزان تولید این سال، باز هم حجم تولید اتحادیه اروپا را در سطح بالا نگه خواهد داشت. کاهش سطح زیرکشت در پاسخ به پایین بودن قیمت شکر قبل از ۲۰۱۹ غیرمحتمل به نظر می‌رسد. علی‌رغم ارزش‌های پایین جهانی، در حال حاضر صادرات اتحادیه اروپا به کشورهای جهان سوم به یک نکته قابل توجه تبدیل شده است. اعضای اتحادیه اروپا ۶۳۸،۰۰۰ تن شکر در اکتبر و نوامبر (دوماه نخست فصل ۱۸-۲۰۱۷) صادر کرده‌اند. طبق آمار کمیسیون اروپا، حجم این صادرات در دوره مشابه سال گذشته برابر با ۱۳۳،۸۰۰ تن بوده است. با این صادرات، سهم مصر با ۱۳ درصد، سریلانکا با ۱۰ درصد، سوریه با ۹ درصد، اسرائیل با ۷ درصد و موریطنی با ۶ درصد بوده است. اتحادیه اروپا در فصل ۱۷-۲۰۱۶ (اکتبر - سپتامبر) ۱/۳ میلیون تن شکر سفید صادر کرد که مقاصد اصلی آن اسرائیل (۲۰۷،۰۰۰ تن)، مصر (۱۳۵،۰۰۰ تن)، سوئیس (۸۰،۰۰۰ تن)، نروژ (۷۷،۰۰۰ تن) و لبنان (۷۲،۰۰۰ تن) بوده است. این کمیسیون انتظار دارد اتحادیه اروپا طی فصل ۱۸-۲۰۱۷، معادل ۲/۸ میلیون تن شکر صادر کند، اما آمار حمل‌ونقل نشان می‌دهد که این میزان از ۳ میلیون تن نیز تجاوز خواهد کرد. همان‌طور که انتظار می‌رفت، واردات اتحادیه اروپا طی دوامه مشابه سال گذشته از ۳۱۰،۰۰۰ تن به ۲۰۷،۰۰۰ تن کاهش داشته است.

محکومیت او توسط هیأت نمایندگان، در اکتبر جانشین او شد. اما نزدیکی آراء ۲۳۳-۲۵۱ به‌نفع تمر بیانگر این بود که این رئیس‌جمهور در پشتیبانی از معیارهای ساختاری، از جمله تأمین اجتماعی و اصلاح قانون مستمری‌بگیران (با محدود شدن شکاف بودجه‌ای)، مشکل خواهد داشت، این در حالی است که دوره ریاست او رو به پایان می‌باشد و انتظار نمی‌رود تمر در رقابت سال ۲۰۱۸ شرکت کند. تأیید او بر اصلاحات باعث تقویت اعتماد در اقتصاد کشور و رشد آینده شمله و بدین ترتیب از رتال پشتیبانی خواهد شد. با وجود این، احتمال زیادی وجود دارد که اصلاحات موفق نشود یا اصلاً تصویب نشود، زیرا به‌نظر می‌رسد رقابت انتخاباتی ۲۰۱۸ به‌طور گسترده آغاز شده و اصلاح حقوق بازنشستگی، یک تعهد بسیار مغفور است. در صورت عدم انجام اصلاحات، رئیس‌جمهور بعدی وارث چالش‌های مشابه خواهد بود. پس از برکناری روسف در آگوست ۲۰۱۶، برزیل به یک بازار نوظهور محبوب ارزی تبدیل شد، زیرا تجار پس از این جایگزینی، به ایجاد تحول اقتصادی امیدوار بودند. بدین ترتیب، نرخ رتال طی دو سال افزایش داشت و در اوایل ۲۰۱۷ به ۳/۰۵ رسید. نرخ بالای بهره برزیل در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، حتی جذابیت این کشور را به‌عنوان یک مقصد سرمایه‌گذاری بیشتر می‌کرد. گرچه بانک برزیل نرخ اصلی بهره خود را در ۶ دسامبر پایین آورد با این حال این مسئله هنوز هم صادق است. درحال حاضر این نرخ معادل ۷ درصد (حدود نصف نرخ سال پیش) است. در حالی که بانک‌های مرکزی بازارهای توسعه‌یافته به سمت سیاست پولی عادی می‌روند، همتاهای آنان در بازار نوظهور هنوز در جهت مخالف گام برمی‌دارند و سعی دارند اقتصاد خود را تقویت کنند. نرخ تورم (شاخص IPCA) برزیل در سال ۲۰۱۷ به ۲/۹۵ درصد رسید که پایین‌ترین نرخ سالانه پس از ۱۹۹۸ و کمتر از هدف ۴/۵ درصدی دولت (به‌علاوه یا منهای ۱/۵ درصد) بود. این رقم فاصله بسیار زیادی با ارقام مشاهده شده اوایل سال ۲۰۱۶ دارد. حتی با اینکه بزرگ‌ترین اقتصاد آمریکای لاتین در دهه‌های اخیر به پایین‌ترین سطح رکود خود رسید. علی‌رغم رشد سریع‌تر از انتظار GDP در سال گذشته، نرخ دو رقمی بیکاری و ظرفیت بلااستفاده در میان شرکت‌ها، عاملی (روزنه‌ای) برای افزایش قیمت‌ها بود. افت قیمت مواد غذایی پس از برداشت قابل توجه محصولات کشاورزی نیز روی تورم تأثیرگذار بود. تورم آهسته می‌تواند باعث شود تا بانک مرکزی نرخ‌های بهره را در سطح ۷ درصد جاری اصلاح کرده و آنها را در همان میزان نگه‌دارد و از رونق اقتصادی پشتیبانی کند. نرخ بهره قراردادهای آتی نشان داد که بیشتر تجار انتظار توقف نهایی ۲۵ امتیازی نرخ سلیک را در فوریه داشتند. علی‌رغم انتظارات تورمی کمتر از حد متوسط اهداف رسمی ۲۰۱۸، بانک مرکزی در پی اقدام قبل از افزایش مجدد نرخ‌ها می‌باشد. با این‌حال، تحلیلگران بر این باورند که تلفیق نرخ‌های بهره پایین و تورم به تلاش برای کاهش هزینه‌های دولت و اجرای اصلاحات ساختاری بستگی دارد. انتخابات زود هنگام ریاست جمهوری در اواخر امسال نشان می‌دهد که نامزدهای دوستدار بازار از نامزدهای حزب مردم از جمله رئیس‌جمهور فعلی، پرزیدنت لویزا ایناشیلو لولا داسیلوا و کاپیتان اسبق ارتش Jair Bolsonaro عقب‌ترند. مردودی بالقوه طرح حقوق مستمری‌بگیران تمر و افزایش بیگانگان سیاسی می‌تواند باعث ارزان‌فروشی داری‌ها از جمله ارز شود که بدین ترتیب باعث اعمال فشار روی قیمت‌های مصرف‌کننده می‌شود. گوستاو لویولا، رئیس سابق بانک مرکزی برزیل اعلام کرد که بانک مرکزی با همان وضعیت سال ۲۰۰۲ (زمانی که مقامات پولی نرخ‌ها را تا ۸۵۰ واحد پایه در واکنش به ترس سرمایه‌گذاران بالا ببرند) مواجه خواهد شد. بدین ترتیب، پیش‌بینی مسیر آینده رتال تقریباً غیرممکن است با این حال به‌نظر می‌رسد این ضعف حداقل در کوتاه‌مدت برقرار

قراردادهای آتی شکر سفید جهانی (لندن # ۵)

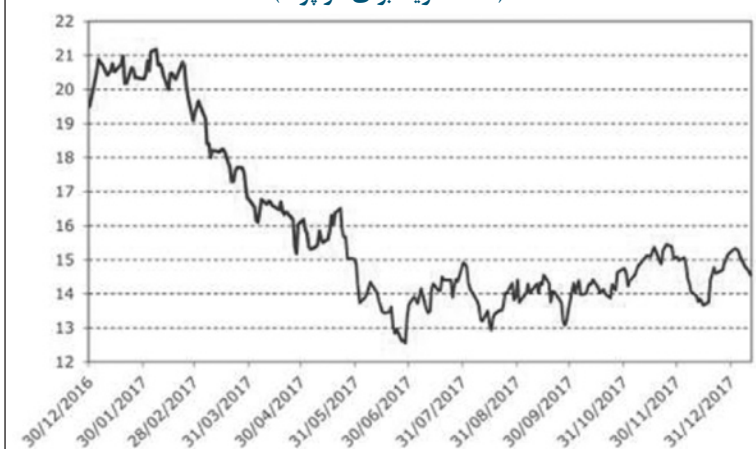
(دلار هر تن)

Licht Interactive Data

قراردادهای آتی شکر خام جهانی (نیویورک # ۱۱)

(سنت آمریکا برای هر پوند)

Licht Interactive Data

پیشنهاد خوب و مفید و اعلام همکاری

عوامل کسادی بازار

در چشم انداز ۲۰۱۸

از صفحه ۵

چین اجازه واردات سالانه ۱/۹۴ میلیون تن شکر با تعرفه ۱۵ درصد را به عنوان بخشی از تعهدات خود نسبت به «سازمان تجارت جهانی» تصویب کرده است. محموله‌های وارداتی خارج از این سهمیه (تحت عنوان واردات خارج از سهمیه)، تعرفه بالاتری دارند و مستلزم اخذ مجوز می‌باشند. به‌طور خلاصه ممکن است چین بار دیگر در سال ۱۸-۲۰۱۷ واردات خود را افزایش دهد، به‌ویژه اگر تولید داخلی آن کمتر از مقادیر پیش‌بینی شده شود. این مسئله در ماه ژانویه و با رسیدن به اوج تولید نیشکر مشخص می‌شود. تولید شکر در سه ماه اول سال ۱۸-۲۰۱۷ (اکتبر - سپتامبر) معادل ۲/۳۲۴ میلیون تن بود که فقط ۱/۲ درصد بیشتر از تولید ۲/۲۹۷ میلیون تنی دوره مشابه سال قبل است. بنابراین، این کشور در سال جاری می‌تواند یک عامل حمایتی برای بازار جهانی باشد.

احتمال بی‌ثبات‌سازی بازار جهانی در پی یارانه‌های پاکستان

صادرات شکر با پرداخت یارانه‌های سنگین توسط پاکستان می‌تواند عامل نگرانی در سال جاری باشد. زمانی که تولید این کشور به‌رقم بی‌سابقه ۷/۰۵ میلیون تن (ارزش شکر سفید) یا ۲ میلیون تن بیش از میزان سال قبل رسید از حد انتظار سال ۱۷-۲۰۱۶ فراتر رفت. احتمالاً تولید سال ۱۸-۲۰۱۷ تا حدود ۷/۵ میلیون تن افزایش می‌یابد، این درحالی است که بعضی از منابع حتی صحبت از ۸ میلیون تن می‌کنند. این مسئله نخست‌وزیر را متقاعد کرد تا در اواخر ماه نوامبر اجازه صادرات ۱/۵ میلیون تن شکر اضافی را صادر کند که علاوه بر رقم مجوز ۵۰۰ هزار تنی ماه سپتامبر است. هر دو جریان مضمول یارانه صادرات ۱۰/۷ روپیه پاکستانی برای هر کیلوگرم (یا ۱۰۲ دلار برای هر تن) می‌باشند. علاوه بر این، براساس آخرین گزارشات مطبوعات محلی، دولت ایالتی سند (دومین ایالت بزرگ تولیدکننده شکر پس از پنجاب) در چهارم دسامبر تصمیم گرفت تا یارانه صادرات معادل ۹/۳۰ روپیه‌ای برای هر کیلوگرم شکر اضافی را برای کارخانه‌های دولتی اعطا کند، که مجموع یارانه را به حدود ۲۰۰ دلار برای هر تن می‌رساند. اکنون پرسش اصلی این است که پاکستان در فصل جاری چه‌قدر شکر صادر خواهد کرد؟ با توجه به این که ذخایر مازاد در محدوده ۱/۳ میلیون تن و مصرف داخلی در حدود ۵/۸ میلیون تن است، کل محموله صادراتی به‌سادگی می‌تواند به ۲ میلیون تن برسد، اگر بیشتر نشود.

خلاصه

بازار شکر طی سال گذشته متحمل زیان‌های زیادی شده است زیرا این بازار چشم‌انداز خود را براساس پیش‌بینی بازگشت مازاد در فصل جاری ۱۸-۲۰۱۷ (اکتبر/سپتامبر) تنظیم کرده است. در حال حاضر F.O.Licht این مازاد را پس از کمبود ۴/۲ میلیون تن سال قبل، برابر با ۳/۹ میلیون تن برآورد می‌کند. اظهارات فوق نشان می‌دهد که گردانندگان کوتاه‌مدت بازار از نظر بنیادی بدبین هستند. اتحادیه اروپا با حرکت بسیار خطرناک به سمت بازار جهانی، حجم قابل توجهی از محصول سال ۱۸-۲۰۱۷ خود را صادر می‌کند و پاکستان نیز پرداخت یارانه سنگین را برای حداقل ۲ میلیون تن صادرات شکر سفید تصویب کرده است، این درحالی است که فصل آسیاب در تایلند و هند شروع نشده‌اند. به‌نظر می‌رسد در صورتی که دو کشور اخیر در این فصل شکر بیشتری نسبت به ارقام پیش‌بینی شده جاری تولید کنند فشار بیشتر بر قیمت‌ها بر بازگشت بازار وارد شود، به‌ویژه اینکه احتمال بازگشت هند به‌عنوان یک صادرکننده در ۱۹-۲۰۱۸ مشهودتر شود. از طرف دیگر، جدای از رشد کند تقاضای جهانی، کاهش شکر سال ۱۹-۲۰۱۸ در منطقه جنوب مرکزی برزیل می‌تواند یک عامل مهم حمایتی برای قیمت‌های شکر در سال جاری باشد. با وجود این، فشار پول رایج برزیل در بحبوحه انتخابات ریاست‌جمهوری این کشور در ۲۰۱۸، اشکاکا باعث افت قیمت شکر خواهد شد. رویهم رفته، به‌نظر می‌رسد ریسک قیمت‌گذاری در امسال به سمت پایین منحرف شده باشد.

آنچه در زیر می‌خوانید یک نوشته مؤثر و قابل اعتناست و می‌تواند و باید در دستور کار سازمان‌ها و نهادهای متولی قرار گیرد. انجمن صنفی کارخانه‌های قندوشکر ایران آمادگی دارد برای اجرایی شدن خواهد بود.

کام تلخ کارخانه قند

یادگاری شیرین بلژیکی‌ها در کهریزک رها شده است

کام نخستین کارخانه قند ایران این روزها تلخ‌تر از زهر است؛ کارخانه‌ای که روزگاری کام مردم ایران را شیرین می‌کرد امروز در گوشه‌ای از جنوبی‌ترین پازل تهران از یادها رفته است. بخش‌هایی از ساختمان مخروبه کارخانه قند چنان زهووار در رفته شده که اسکلت چوبی با سقف‌های دوطبقه و شیروانی توجه رهگذران جاده قدیم تهران - قم را جلب می‌کند.

معماری این کارخانه جزو نخستین معماری‌های صنعتی ایران به‌شمار می‌رود و قدمتی بالغ بر ۱۳۰ سال دارد و با موافقت ناصرالدین‌شاه قاجار، ساخته و سال‌هاست که به‌حال خود رها شده است.

هرچند سازمان میراث فرهنگی در سال ۱۳۸۰ وارد عمل شد و این بنا را ثبت ملی کرد اما باز هم برای نگهداری و حفظ این اثر تاریخی هیچ‌کاری انجام نشده است و همچنان ستون‌های نخستین معماری صنعتی ایران در حال ریزش است. مطالعه ساخت این کارخانه و حتی چگونگی از کارافتادن آن بخشی از تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران را طی یک قرن گذشته بازگو می‌کند. در روزگار قدیم نوشیدن چای قندپهلوی به‌نوعی رسم و مصرف قند به‌قدری در ایران زیاد بود که تاجران و سرمایه‌گذاران

خارجی به طمع ساخت کارخانه قند دست از پا گم کرده بودند. همان وقتی که قرار شد کارخانه قند در ایران تأسیس شود رقابتی سخت بین کشورهای سرمایه‌گذار به‌وجود آمد. کارخانه قند رها شده در محدوده کهریزک گواه قصه‌های شنیدنی بخشی از تاریخ ایران است.

این کارخانه ردپای بلژیکی‌ها را در خود دیده. حتی صدراعظم ناصرالدین‌شاه، «میرزا علی‌اصغر خان امین‌الدوله» هم بارها در آن رفت‌وآمد کرده است.

هنوز هم رد ضربات سنگ و آهن بر در و دیوار کارخانه هست؛ همان روزی که کشاورزان چغندر قند به نشانه اعتراض به کارخانه قند حمله کردند.

همه این‌ها داستان‌هایی است که اگر خوب نگاه کنیم نخستین کارخانه قند ایران خودش به‌خوبی روایت می‌کند. فقط کافی است کمی خوب نگاه کنیم و گاهی تاریخ را بخوانیم.

بلژیکی‌ها وارد می‌شوند

سال ۱۸۹۱ میلادی یعنی ۱۲۷ سال پیش کمیته‌ای با عنوان «کمیته مطالعات صنعتی پاریس» موفق شد امتیاز قند ایران را کسب کند. کارشناسان فرانسوی (پلت، کرچل و ریکما گرس) برای مطالعات محلی درباره وضع و شرایط ساخت کارخانه قند به ایران اعزام شدند. ساخت و راه‌اندازی کارخانه قند ایران در محل کهریزک به‌دلیل

آسیب به کشت نیشکر سبب بحران تولید و اشتغال در خوزستان می‌شود

سرپرست شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با بیان این‌که کشت نیشکر مورد حمایت نظام صنفی کشاورزی در خوزستان است، گفت: کشت نیشکر در استان از مردادماه شروع می‌شود و مقارن با کشت گیاه دیگری در خوزستان نیست. محمود شمیلی، در نشست مشترک با رئیس نظام صنفی کشاورزی خوزستان که با محوریت بررسی راهکارهای موجود برای گذر از بحران آبی برگزار شد، با بیان این‌که کشت نیشکر مورد حمایت نظام صنفی کشاورزی در خوزستان است، اظهار کرد: کشت نیشکر در استان از مرداد ماه شروع می‌شود و مقارن با کشت گیاه دیگری در خوزستان نیست.

وی افزود: زراعت نیشکر تابستانه است و فقط با زراعتی مثل برنج هم‌زمانی دارد و تداخلی با سایر کشت‌ها ندارد از این رو لازم است تا میزان آب مصوب شده در ستاد خشکسالی، برای آبیاری به کشت نیشکر اختصاص داده شود.

شمیلی با بیان این‌که ضرر و زیان گیاه دایمی نیشکر به مراتب بیشتر و فراتر از یک گیاه فصلی است و خسارت به آن را باید در سه بعد مختلف کشاورزی و صنعتی و اشتغال دید، تصریح کرد: در حوزه کشاورزی مقایسه گیاه نیشکر با سایر گیاهان زراعی از نظر دوره داشت، مقایسه درستی نیست به دلیل اینکه زراعت‌هایی که در استان خوزستان انجام می‌شود، عمدتاً در فصل پاییز و اوایل بهار است و بعد از آن زراعت خاصی غیر از اجرای بسیار محدود برخی باغات ندارد.

سرپرست توسعه نیشکر و صنایع جانبی بر این‌که تنها زراعت تابستانی در خوزستان نیشکر است، خاطر نشان کرد: این گیاه در طول سال فقط یک بار برداشت می‌شود و این در حالی است که یک کشاورز در سایر اراضی غیر نیشکری می‌تواند در طول سال دو تا سه بار محصول را بکار و برداشت کند از این رو هیچ گیاهی را نباید با نیشکر مقایسه کرد.

این مقام مسئول بیان کرد: زمان آبیاری زراعت نیشکر از رودخانه‌ها نیز با هیچ زراعت دیگری هم‌زمانی ندارد درعین حال در زمان کاشت دیگر محصولات کشاورزی نیز کشت نیشکر در مرحله‌ای از کشت قرار دارد که نیازی به آبیاری ندارد و این مسئله باید برای افکار عمومی و کشاورزان به صورت شفاف بیان شود تا از مشکلاتی که به دلیل بحران آبی، آبیاری مزارع نیشکر را تهدید می‌کند، کاسته شود. وی با اظهار این‌که نیشکر نیز مانند سایر گیاهان کشاورزی در خوزستان تحت پوشش صنف کشاورزی است، گفت: شرکت توسعه نیشکر نیز همانند دیگر صنوف کشاورزی، حق عضویت خود را به نظام صنفی کشاورزی پرداخت می‌کند و از این منظر تفاوتی با سایر زراعت‌های موجود در استان خوزستان ندارد.

در صفحه ۷

معاون سازمان امور اراضی:

۹۰ درصد اراضی کشاورزی خرده مالکی هستند

معاون سازمان امور اراضی گفت: اراضی کشاورزی از خرده مالکی رنج می‌برد و بهره‌وری‌های لازم را در بخش ندارد. فرید صیدی‌نژاد در گردهمایی کارگروه استانی اجرای دستورالعمل قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی و اقتصادی اظهار کرد: یکپارچگی اراضی در کاهش هزینه و افزایش بهره‌وری تأثیر بسزایی دارد و دولت نیز برای جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی، بر مبنای مشوق‌هایی که به کشاورزان ارائه می‌شود، در راستای تشویق کشاورزان به یکپارچه‌سازی اراضی گام بر می‌دارد. وی ادامه داد: بیمه محصولات کشاورزی و تخفیف آب‌ها از مشوق‌های دولت است. با ارائه این تسهیلات به کشاورزان و حرکت به سمت یکپارچه‌سازی اراضی می‌توان به سوی افزایش بهره‌وری گام برداشت. در ادامه این نشست مجتبی مزروعی، رئیس سازمان جهادکشاورزی خراسان رضوی، با اشاره به اقدامات مثبت و متعدد دولت تدبیر و امید در بخش کشاورزی گفت: حفظ کاربری و پیشگیری از تغییر کاربری اراضی یکی از اقدامات اساسی وزارت بوده است.

رئیس سازمان جهادکشاورزی خراسان رضوی خاطر نشان کرد: اکثر اراضی بخش کشاورزی قولنامه‌ای است و این آسیب جدی به بخش کشاورزی وارد می‌کند. وی گفت: علاوه بر مستندات قانونی جمع‌آوری اراضی محرومیت کشاورزی در استان آب بوده و باید مد نظر قرار گیرد. همچنین در حال حاضر ۲۲ درصد از ظرفیت مخازن سدهای استان خراسان رضوی پراست. کل حجم مخازن سدهای استان یک میلیارد و ۱۵۰ میلیون متر مکعب است.

زراعت چغندر قند در این محدوده تصویب شد. «میرزا علی خان امین الدوله» وزیر اوقاف و رئیس اداره پست وقت، مسئولیت واگذاری سهام و هماهنگی ساخت کارخانه را برعهده گرفت و این شد که بلژیکی‌ها برای ساخت کارخانه قند وارد کهریزک شدند.

روس‌ها رقیبان کله قند

این کارخانه تنها ۴ سال توانست سرپا بایستد و محصول خود را بین مردم به فروش برساند با اینکه قند یکی از کالاهای مصرفی در ایران بود و حتی کارخانه دیگری در ایران وجود نداشت تا بتواند با آن رقابت کند. باز هم این کارخانه کارش به تعطیلی رسید. البته چندین عامل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در تعطیلی این کارخانه نقش داشتند که همه آنها در جایگاه خود دلیل مهمی به‌شمار می‌رفتند تا این کارخانه امروز اینچنین متروک بماند. براساس مدارک و نوشته‌های نویسندگان، پیش از آن قند مصرفی مردم ایران توسط بازرگانان روسی تأمین می‌شد.

با تولید کله قند توسط این کارخانه رقابت سرسختانه‌ای بین قند روسی و قند این کارخانه به‌وجود آمد. «سیدمحمدعلی جمالزاده» نویسنده در این مورد نوشته است: «قند کهریزک بسیار ممتاز بود. به‌نجوی که به قند روسی شکست وارد آمد. روس‌ها هر روز قیمت قند خود را تنزل دادند تا آنکه قیمت هر من تبریز آن به ۴۵ شاهی رسید و این مبلغ از قیمت عمل‌آوری قند هم ارزان‌تر بود. آنها در این سیاست چنان پستی به خسرچ دادند که قند ایران با وجود مساعی و کوشش مرحوم امین‌الدوله نتوانست دوام پیدا کند.»

بیگانه اینجا نباشد حتی اگر قند بسازد

یکی دیگر از موارد تعطیلی این کارخانه

نگاه منفی مردم ایران به حضور بیگانگان بود. دکتر «فووریه» فرانسوی، پزشک مخصوص ناصرالدین شاه در کتابی باعنوان «سه سال در ایران» نوشته است: «فضای اجتماعی آن روزگار ایران علیه بلژیکی‌ها بود. حتی در واقعه کشیده شدن خط تراموا میان تهران و شهرری چه شورش سنگینی رخ داد و مردم خسارت‌های بسیاری به وسایل و ایستگاه راه‌آهن زدند.» بلژیکی‌ها جایگاه خوبی در ایران نداشتند. افزون بر این، واقعه رژی و لغو امتیاز تنباکو سبب دغدغه جدی کارگزاران کارخانه بود.

آنها متوجه بودند که هر امری ممکن است تحت‌تأثیر عناصر فشار رنگ مذهبی به خود بگیرد. به همین دلیل سفارت بلژیک از همان ابتدا کوشید علما را درباره منابع کارخانه توجیه کند. اما مردم اعطای هرگونه امتیاز به اجانب را برخلاف قرآن می‌دانستند.

مخبرالسلطنه هدایت، نخست‌وزیر رضاخان در دوره پهلوی اول می‌نویسد که همه این صنایع به حمایت دولت نیاز دارند.

او نوشته است: «... در مملکت تا اختیار گمرک به‌دست دولت نباشد کارهای صنعتی رواج نمی‌گیرد. به‌خصوص که صنایع در خارج توسعه یافته و ما باید از نو شروع کنیم.»

تعطیل شدن نخستین کارخانه قند در ایران در آن سال‌ها دلایل دیگری هم داشت. از جمله اعتراض‌های پی‌درپی کشاورزان چغندرکار شهرری و روستاهای اطراف کهریزک که در آن سال‌ها تحت‌تأثیر خطابه‌های منبری‌ها قرار می‌گرفتند که می‌گفتند کار برای اجانب حرام است.

دست‌آخر این کارخانه پس از مدت‌ها تعطیلی در سال ۱۳۰۸ دوباره شروع به کار کرد و تولید کله‌قند تا سال ۱۳۴۳ در آن انجام می‌شد اما بعد از این سال‌ها کارخانه قندسازی کهریزک همین‌طور به حال خود رها شده است.

کارخانه قند را موزه صنعت کنیم

زمین کارخانه قند ایران در کهریزک ۷۲ هزارمترمربع وسعت دارد که هزار و ۳۸۰ مترمربع آن محل قرارگیری کارخانه و بقیه آن مخصوص استقرار کارگران و محوطه باز بود. کارخانه از دو بخش اداری و سوله‌های خط تولید قند ساخته شده است. هرچند هیچ یک از ماشین‌آلات قدیمی در این سوله‌ها باقی نمانده و تأسیسات و ماشین‌آلات خط تولید در مدت ۴۵ سالی که کارخانه از نفس افتاده به مکان‌های دیگر منتقل شده‌اند.

مساحت این کارخانه آنقدر قابل‌ملاحظه است که می‌تواند سایت گردشگری مناسبی برای گردشگران خارجی و به‌خصوص گردشگران داخلی فراهم کند. با اینکه ۱۷ سال از ثبت ملی این اثر می‌گذرد اما در این مدت مسئولان اداره میراث فرهنگی نیز نتوانستند برای حفظ این اثر تاریخی کار اساسی انجام دهند.

«امیر مسیب رحیم‌زاده» رئیس اداره میراث فرهنگی شهرستان ری در این خصوص می‌گوید: «بافت تاریخی کارخانه قند کهریزک این قابلیت را دارد که به موزه صنعتی تبدیل شود؛ طرحی که سال‌ها در رابطه با کارخانه سیمان ری پیگیری می‌شود.»

هرچند سال یکبار خبرهایی مبنی بر انبار کردن این کارخانه، سیمان کردن بخش‌هایی از کارخانه و حتی تخریب بخشی از ستون‌ها و دیوارهای کارخانه رسانه‌ای می‌شود.

رحیم‌زاده درباره حفظ و نگهداری این اثر تاریخی می‌گوید: «بارها با مالک این بنا مکاتبه کرده‌ایم و همچنان منتظر تصمیم‌گیری مالک خصوصی کارخانه قند هستیم. استفاده از بنای تاریخی این کارخانه با حفظ ارزش‌های میراث فرهنگی در گرو رضایت مالک کارخانه است.»

✱ سودابه رنجبر

آسیب به کشت نیشکر سبب بحران تولید و اشتغال در خوزستان می‌شود

از صفحه ۶

شمیلی، با تأکید بر حفظ یکپارچگی در صنعت کشاورزی خوزستان گفت: ریاست نظام صنفی کشاورزان خوزستان نیز با اعتقاد بر لزوم حمایت از کشت نیشکر در خوزستان در این نشست مشترک اظهار کرد که کشت نیشکر در استان، همانند سایر گیاهان زراعی تحت حمایت‌های نظام صنفی کشاورزی قرار دارد. وی اظهار کرد: نیشکر در سطح وسیعی از استان خوزستان کشت می‌شود و از شمال تا جنوب را در بر می‌گیرد، از این رو حمایت‌های نظام صنفی کشاورزی خوزستان می‌تواند بسیاری از تنگنایهای پیش روی این زراعت در استان را مرتفع سازد.

شمیلی، پرداخت «معووض کشت» را از مباحث دیگر عنوان شده در این نشست عنوان کرد و در تبیین آن گفت: در برخی استان‌ها مثل اصفهان مقرر شده است که صنایع آب بر مثل فولاد، پتروشیمی، ذوب‌آهن و ... بخشی از درآمدهای خود را به کشاورزانی که به علت خشکسالی قادر به کشت و کار نیستند اختصاص دهند.

سرپرست توسعه نیشکر و صنایع جانبی، با بیان این‌که اشتغال بیش از ۱۹ هزار نفر و معیشت ۱۰۰ هزار نفر خوزستانی، وابسته به توسعه نیشکر و همچنین تولید محصول استراتژیک شکر است، خاطر نشان کرد: در استان خوزستان نیز اگر قرار است «معووض کشت» پرداخت شود، شرکت توسعه نیشکر نیز یکی از متضررین خشکسالی است که باید از این منظر مورد توجه قرار بگیرد و این معوض کشت به دلیل خشکسالی به نیشکر نیز تعلق بگیرد.

وی، با بیان این‌که در استان خوزستان بیش از ۵۰ درصد تولیدات کشاورزی توسط توسعه نیشکر تولید می‌شود، تصریح کرد: گیاه نیشکر دارای ارزش افزوده بالایی است و علاوه بر رونق کشاورزی و همچنین تولید شکر، صنعت و اقتصاد استان نیز با کشت نیشکر در خوزستان رونق پیدا می‌کند و اگر به هر دلیلی این زراعت متحمل خسارت شود، بخش صنعت هم خسارت جبران‌ناپذیری متحمل خواهد شد.

شمیلی بیان کرد: کاهش ضریب امنیت تولید برای شرکت توسعه نیشکر به‌عنوان بزرگترین قطب متمرکز کشاورزی - صنعتی کشور، تبعات ناگواری در سطح منطقه‌ای و ملی در پی خواهد داشت و اشتغال و رونق اقتصادی در دو بخش کشاورزی و صنعت آسیب جدی خواهد دید.

وی گفت: بر اساس مصوبه ستاد خشکسالی مقرر شده به کشت‌های دائمی آب تعلق بگیرد و نیشکر در رأس گیاهانی است که به صورت دائمی در استان کشت می‌شود. ارزش افزوده‌ای هم که از طریق کشت نیشکر نسبت به آب مصرفی ایجاد می‌شود، ارزش افزوده بالایی در استان خوزستان است.

شمیلی با بیان این‌که شرکت توسعه نیشکر برای افزایش بهره‌وری و حفظ منابع آبی گام‌های مؤثری برداشته است، گفت: اخیراً در پروژه شورورزی، شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با بهره‌گیری از زهاب نیشکر برای کشاورزی، فرصت جدیدی برای استان ایجاد کرده است. با استفاده مجدد از زهاب، علاوه بر برنامه‌ریزی برای مهار ۳۵ هزار هکتار از اراضی کانون شماره ۲ مولد ریزگرد در منطقه، می‌توان بیش از یک میلیون تن به میزان تولیدات کشاورزی استان اضافه کنیم.

داستان تلخ و تکراری قیمت‌گذاری اجباری

از صفحه ۲

فریدون مهدوی کیست؟

فریدون مهدوی پسر حسن مهدوی و نوه حاج محمدحسین امین‌الضرب و نتیجه حاج محمدحسین امین‌الضرب، در دانشگاه سوربن فرانسه اقتصاد خواند و پس از بازگشت به ایران در بانک توسعه صنعتی و معدنی استخدام شد و تا مقام معاون این بانک پیش رفت. امیرعباس هویدا که با پیشینه خانوادگی مهدوی آشنا بود و در نشست‌های مختلف اظهارنظرهایش را شنیده بود، از او دعوت کرد که به‌عنوان مشاور اقتصادی، همراهی‌اش کند. در سال ۱۳۵۳ وزارت بازرگانی از وزارت اقتصاد تفکیک شد و هویدا از فریدون مهدوی خواست به‌عنوان وزیر بازرگانی به کابینه‌اش بپیوندد.

نوه امین‌الضرب از اردیبهشت ۱۳۵۳ تا بهمن ۱۳۵۴ وزیر بازرگانی بود و به‌خاطر فعالیت زیادی که داشت به او «بولدورز» کابینه می‌گفتند که در نهایت با حواشی بسیار از کابینه کنار گذاشته شد. اما پیش از آن گسترده‌ترین عملیات سرکوب بازار را رهبری کرد.

فریدون مهدوی چه کرد؟

در تابستان ۱۳۵۴ اصل چهاردهم انقلاب سفید تحت‌عنوان «تعیین و تثبیت مداوم قیمت‌ها، توزیع صحیح کالاها بر اساس سود عادلانه، مبارزه پیگیر با استثمار مصرف‌کنندگان و پایان دادن به عادت ناپسند گران‌فروشی»

اعلام شد. برای اجرایی شدن این اصل، قانونی به تصویب رسید که دولت را مکلف می‌کرد با ایجاد سازمان‌ها و نهادهایی به کنترل و نظارت قیمت‌ها بپردازد. از طرف دیگر «حزب رستاخیز نیز مکلف شد که با استفاده از تمام ظرفیت خود در جنبش علیه گران‌فروشی شرکت جوید.» در آن دوران مهدوی علاوه بر این‌که وزیر بازرگانی بود، قائم‌مقامی حزب رستاخیز را هم برعهده داشت.

با وارد کردن حزب رستاخیز به عرصه اقتصادی، شاه در واقع می‌خواست کل قدرت سیاسی را که در انحصار خود داشت برای کنترل نظام اقتصادی بسیج کند. به این ترتیب در مرداد ۱۳۵۴ که تورم افزایش یافته بود، ۱۰ هزار دانشجوی عضو حزب رستاخیز به بازارها هجوم آوردند تا «گران‌فروشی» را گزارش کنند. اشتباه بزرگ شاه این بود که تورم را با گرانی اشتباه گرفت.

کار بازرسان دولتی و هزاران دانشجوی عضو حزب این بود که قیمت صدها قلم کالا را به قیمت‌های قبل از دی‌ماه ۱۳۵۳ برسانند. درحالی‌که سیاست‌های غلط اقتصادی دلیل اصلی افزایش تورم شده بود، بازرسان ابتدا به جان واحدهای تولیدی افتادند و آنها را وادار کردند که قیمت‌ها را کاهش دهند. وقتی فشار به صاحبان صنایع و تجار و بازرگانان مؤثر نیفتاد، صدها فروشنده و مغازه‌دار را جریمه کردند.

به گفته «بنجامین اسمیت» بیش از ۷۵۰۰ نفر در سراسر کشور دستگیر شدند و بیش از ۶۰۰ مغازه تعطیل شد. امیرعباس هویدا

بازرسان جوان را «ابزار توسعه ایران» و بازاریان به گفته او متخلف را «دشمنان دولت» نامید.

جلیل شرکاء قائم‌مقام وقت بانک مرکزی، اتفاقات آن‌روزها را این‌گونه روایت کرده است: «وقتی درآمدهای منتظر شاه بی‌توجه به آثار منفی سیاست تزریق نقدینگی بر اثر سیاست‌های اقتصادی آن زمان تورم خود را نشان داد و قیمت‌ها رو به افزایش گذاشت شاه مصر بود که این اتفاق ریشه اقتصادی ندارد. بلکه فکر می‌کرد غرض سیاسی پشت افزایش قیمت‌هاست. به بیانی دیگر، شاه می‌گفت قیمت‌ها بر اثر تورم افزایش نیافته بلکه کسبه، گران‌فروشی می‌کنند تا به او ضربه بزنند. فریدون مهدوی این نظرات را تأیید کرد.»

برخورد سیاسی با بازاریان برای حکومت پهلوی گران تمام شد. شرکاء می‌گوید: «اوضاع به‌قدری بد شد که شاه دستور داد مهدوی را برادرند. برداشتند و کاظم خسروشاهی را که از فعالان خوش‌نام اقتصادی بود به‌عنوان وزیر بازرگانی معرفی کردند. فکر می‌کنم از زمانی که شاه متوجه اشتباه خود شد و کوتاه آمد و دست از سر بازار برداشت خیلی دیر شده بود. اما به هر حال این کار یک قربانی نیاز داشت که آن هم فریدون مهدوی بود.»

و این‌گونه بود که نوه امین‌الضرب یکی از گسترده‌ترین عملیات سرکوب بازار را رهبری کرد. عملیاتی که هم برای او خیلی هزینه داشت و هم حکومت پهلوی را تا لبه پرتگاه کشاند.

سیاستگذاری متفاوت، نتایج متفاوت

این مقایسه‌های واردات شکر در حالی به زیان دولت‌های قبل از دولت‌های روحانی است که توجه داشته باشیم جمعیت کشور در این دو دوره به شدت متفاوت بوده و نرخ رشد دست کم ۱/۵ درصدی جمعیت را باید لحاظ کرد.

است، در حالی که در ۵ سال اول دولت یازدهم و دوازدهم در مجموع ۲۸۹۱ هزار تن شکر وارد شده است. ارقام و اقلام یادشده نشان می‌دهد می‌توان با سیاستگذاری‌های متفاوت به نتایج متفاوت رسید.

یک مقایسه کوتاه در میزان واردات شکر در فروردین ماه ۱۳۸۶ که مطابق با آمارهای رسمی با ۲۳۶ هزار تن بوده است و فروردین ۱۳۹۶ که هیچ شکری وارد نشده است و می‌تواند رویکردهای دو دولت نهم و یازدهم را به خوبی نشان دهد.

رویکرد دولت نهم این بود که باید برای تنظیم بازار از هر جا که شد شکر تأمین کرد و توجه نداشت که منابع ارزی ایران همواره ادامه ندارد و با نوسان مواجه خواهد شد. رویکرد دولت یازدهم اما با توجه به تولید داخلی و اجتناب از افزایش سهم واردات از مصرف کل بود. کارشناسان و فعالان صنعت قند و شکر بارها به مدیران دولت‌های قبل از دولت یازدهم می‌گفتند که شکر را باید به موقع وارد کرد تا بازار آسیب نبیند اما توجه نمی‌شد.

از طرف دیگر مطابق آمارهای جداول این صفحه در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ (۵ سال اول دولت‌های نهم و دهم) رقم واردات شکر به عدد ۸۷۱۴ هزار تن رسیده

افزایش ۳۵ درصدی چغندر قند تحویلی کشاورزان

نزدیک به یک میلیون و ۹۹۴ هزار و ۶۳۷ تن شکر تا آخر فروردین ماه امسال در کشور تولید شده است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، دبیر انجمن صنی کارخانه‌های قند و شکر ایران با اعلام این مطلب پیش‌بینی کرد که تولید شکر امسال از دو میلیون تن عبور کند.

بهمین دانایی میزان شکر موجود در انبار کارخانه‌های قند تا مقطع ۳۱ فروردین سال جاری را یک میلیون و ۲۴۴ هزار تن عنوان کرد و اظهار داشت: از این میزان بالغ بر ۲۳۰ هزار و ۱۱۶ تن به شرکت بازرگانی دولتی تعلق دارد و مابقی به میزان حدود ۸۴۸ هزار و ۱۳۸ تن مربوط به کارخانه‌های قند و نزدیک به ۱۴۸ هزار تن متعلق به بخش خصوصی است.

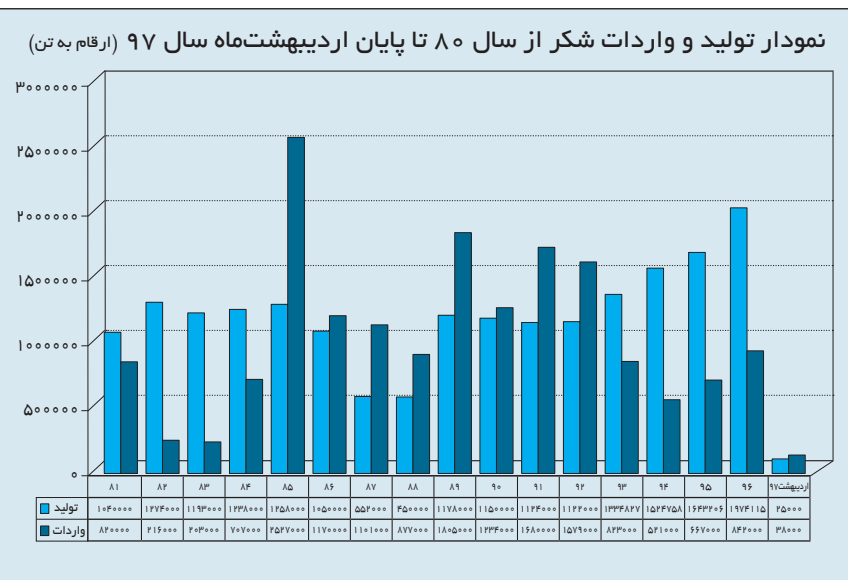
وی، میزان چغندر خریداری شده با احتساب چغندر پاییزه را تا ۳۱ فروردین امسال بالغ بر ۸ میلیون و ۷۹ هزار و ۸۳۷ تن اعلام و تصریح کرد: از این میزان، حدود ۷۷۶ هزار و ۴۷ تن مربوط به چغندر پاییزه و مابقی به میزان ۷ میلیون و ۳۰۳ هزار و ۷۹۱ تن مربوط به بهره‌برداری جاری است.

وی با بیان این که رقم تولید فوق در عمر ۱۲۲ ساله صنعت قند کشور بی‌سابقه می‌باشد، گفت: میزان چغندر تحویلی در سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل نزدیک به ۳۵ درصد افزایش داشته است.

دبیر انجمن صنی کارخانه‌های قند و شکر ایران، شکر تولیدی از کل چغندر یاد شده را یک میلیون و ۱۴۳ هزار و ۲۲۶ تن عنوان کرد و اذعان داشت: از این میزان بالغ بر ۹۳ هزار و ۱۳۳ تن مربوط به چغندر پاییزه و مابقی به میزان یک میلیون و ۵۰ هزار و ۹۳ تن مربوط به چغندر بهره‌برداری جاری است.

وی افزود: میزان نیشکر تحویلی تا ۳۱ فروردین ۹۷ بالغ بر ۷ میلیون و ۷۵۱ هزار و ۴۹۷ تن و شکر تولیدی حاصل از آن ۸۵۰ هزار و ۶۶۱ تن می‌باشد.

دانایی با اشاره به آغاز بهره‌برداری از چغندر پاییزه از اردیبهشت‌ماه پیش‌بینی کرد: دست کم ۱۲۰ هزار تن شکر تولیدی به جمع موجودی فوق افزوده شود. وی خاطر نشان کرد: میزان شکر تولید شده در دوره بهره‌برداری سال ۹۶ نسبت به سال ۹۲ بیش از ۷۸ درصد رشد داشته است.

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۲: واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۹۷ به تفکیک خام و سفید

سال	سفید (هزار تن)	بها (دلار)	خام (هزار تن)	بها (دلار)	جمع واردات (هزار تن)	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۲,۳۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱,۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۳۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۱۳	۱,۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۱,۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷	۱,۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱,۲۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱,۲۳۴	۷۵۵,۹۰۴,۸۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱,۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱,۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸
۱۳۹۲	۰	۰	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸
۱۳۹۳	۰	۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰
۱۳۹۴	۴۹	۲۰,۴۷۹,۰۰۳	۴۷۲	۱۵۱,۳۵۸,۲۲۴	۵۲۱	۱۷۱,۸۳۷,۵۲۷
۱۳۹۵	۰	۰	۶۶۷	۰	۶۶۷	۳۲۰,۱۲۴,۹۷۸
۱۳۹۶	۰	۰	۸۴۲	۴۰۹,۴۹۴,۳۰۱	۸۴۲	۴۰۹,۴۹۴,۳۰۱
۱۳۹۷	۰	۰	۳۸	۱۸,۷۸۵,۴۴۲	۳۸	۱۸,۷۸۵,۴۴۲
جمع	۱,۲۴۸	۵۱۵,۰۱۷,۰۰۵	۱۴,۳۲۳	۶,۰۹۹,۸۶۲,۰۶۷	۱۵,۵۷۱	۶,۹۳۵,۰۱۴,۰۴۹

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۱: آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۷ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی

سال	واردات بخش خصوصی	واردات بخش دولتی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۲۳۴	۰	۱۲۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱۵۷۹
۱۳۹۳	۵۶۲	۲۶۱	۸۲۳
۱۳۹۴	۳۶۴	۱۵۷	۵۲۱
۱۳۹۵	۳۵۸	۳۰۹	۶۶۷
۱۳۹۶	۷۰۶	۱۳۶	۸۴۲
۱۳۹۷ (فروردین)	۳۸	۰	۳۸

ارقام به هزار تن

جدول ۳: واردات شکر خام به صورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۷

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۶۵	۲۷	۲۴۸	۱۱۷۰
۳	۱۳۸۷	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۱۱۰۱
۴	۱۳۸۸	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۸۷۷
۵	۱۳۸۹	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۱۸۰۵
۶	۱۳۹۰	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۱۲۳۴
۷	۱۳۹۱	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۱۶۸۰
۸	۱۳۹۲	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۱۵۷۹
۹	۱۳۹۳	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۸۲۳
۱۰	۱۳۹۴	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۵۲۱
۱۱	۱۳۹۵	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۶۶۷
۱۲	۱۳۹۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۸۴۲
۱۳	۱۳۹۷	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶	۳۸

مأمنامه

انجمن صنی کارخانهای قند و شکر ایران

زیر نظر شورای نویسندگان

تلفن و نمابر: ۸۸۹۶۹۰۵۵ - ۸۸۹۶۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی - خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴